Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII. Ч. 5. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 9-го СІЧНЯ 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JANUARY 9, 1981 No. 5. VOL. LXXXVIII.

Відбудеться День Української Незалежности в Олбані

Олбані, Н.Й. (І. Д.). — Заходами Комітету Відділів УККА Олбанської округи (Амстердам, Вотервліт, Коговз і Трой) під проводом голови Ярослава Кушніра, відбудеться у вівторок, 20-го січня 1981 року, в год. 12:30 по полудні в будинку стейтової легіслятури (Емпайр Стейт Пляза) в частині „Велл" відзначення Дня Української Незалежности з приводу 63-их роковин проголошення самостійности Української Народної Республіки.

Майстром церемоній буде Я. Спіяк, головну доповідь матиме В. Літинський, директор Школи Українознавства у Вотервліті. Відтак промовлятимуть сенатори й асемблімени. В мистецькій програмі виступить жіночий хор 99-го Відділу СУА з Вотервліту під керівництвом Я. Кушніра і танцювальна група „Зорепад" з Трою під мистецьким керівництвом Роми Приймич-Богачевської.

Головний спонзор свята — сенатор Бруно, співспонзори сенатори: Ендерсон, Кук і Нолен. Відтак в год. 3-ій у стейтовому сенаті сенатор Бруно внесе резолюцію у справі проголошення Дня Української Незалежности.

Окружний Комітет Відділів УККА Олбанської округи повідомляє усі Відділи УККА Нюйоркського стейту та українське громадянство і запрошує до участи.

У НЮ ЙОРКУ ВШАНУЮТЬ В. ЧОРНОВОЛА

Ню Йорк, Н. Й. В неділю, 11-го січня, якраз в переддень Дня Солідарности з українськими політичними в'язнями", які караються в совєтських тюрмах, концтаборах і засланнях, тут, у великій залі Пластового Дому при 144 Друга авеню, Спілка Українських Журналістів Америки і Об'єднання Українських Письменників „Слово" влаштовують вечір на пошану журналіста й політичного письменника Вячеслава Чорновола, засудженого вже вчетверте нелюдським совєтським кривосуддям за його любов до України.

Вечір проходитиме під гаслом: „Вячеслав Чорновіл — ініціятор Дня Солідарности", дня, що його він розпочав голодівкою під час його третього ув'язнення 12-го січня 1974 року, і продовжує кожного року в цей день і тиждень досі.

Програму, яка розпічнеться о 4-ій годині по полудні, вестиме ред. Ольга Кузьмович. З доповіддю виступить Надія Світлична. Вииятки з творів Чорновола читатимуть Марта Зелик і Орест Кебало.

„Слово" і СУЖА закликають громадян українського Ню Йорку і околиці вшанувати цього борця за національні і людські права українського народу своєю присутністю.

Відбувся курс про неросійські слов'янські народи

Філядельфія, Па. — На протязі осіннього семестру відбувся у слов'янському департаменті Пенсильванійського університету спеціяльний сконденсований курс, ч. 109, з метою познайомити студентів університету з особливостями буття і культури неросійських слов'янських народів, а саме чеського, польського, сербського і хорватського та українського.

Викладачами курсу були: Петро Штайнер — про Чехо - Словаччину, Марія Брукс про Польщу, Мортон Бенсон про Сербію і Хорватію і Наталія Пазуняк про Україну. В програму викладачів входили основні інформації таких ділянок життя даного народу: його географічне положення, особливості рельєфу території, ґрунти, мінеральні багатства, економічні спроможності країни і сучасний стан економіки, суспільний лад у минулому і сучасному, історична схема зі зазначенням рішаючих переломових подій, система освіти в минулому і сучасному, характеристика мови в порівняльному аспекті і література в загальних зарисах із специфікою окремих епох і течій, чільні літературні постаті і характеристика культури даної країни з приділенням уваги також її етнографії.

Викладачі підготовили до кожної із згаданих тем бібліографію праць в англійській мові зі зазначенням мінімальних вимог і завдань для студентів. При кінці семестру кожний викладач провів кінцевий іспит.

Як зазначено, українську частину курсу проводила Н. Пазуняк, яка висловила спостереження, що студенти були зацікавлені Україною, її праісторією, історичним процесом і економікою. Кожний виклад супроводив ілюстративний матеріял про різні аспекти минулого України та її культури. Взірці поетичних і прозових творів в англійському перекладі належали до обов'язкової лектури й їх розприділювано в копіях, так само й орієнтовні загальні статті з історії й етнографії. Кожний викладач висвітлював один чи два фільми. З української тематики висвітлено фільм „Тіні забутих предків", на основі твору М. Коцюбинського, що викликав зацікавлення і оживлені дискусії на теми мітології — демонології й пантеїстичних елементів твору. Студенти здебільшого вперше зустрілися з неросійським насвітленням історичного процесу України і її сусідів.

Цей курс відбувся в університеті вперше і буде повторений у червні 1981 року.

ДЕМОКРАТИ В СЕНАТІ ДОМАГАЮТЬСЯ від уряду, щоб він передав всю документацію, яка відноситься до урядування в Білому Домі ген. Александра Гейґа на пості шефа персоналу за часів урядування президента Ричарда Ніксона. Вони хочуть використати ці документи для опрокинення кандидатури Гейґа на становище державного секретаря, на яке його номінував новообраний президент Роналд Реґен. Спочатку, як пояснюють політичні спостерігачі, республіканці, які тепер творять більшість в Сенаті, нібито не противились вимогам демократів, але пізніше виявилось, що вони не будуть настоювати, щоб Уряд таку вимогу сповнив. Вміжчасі дорадник президента Джіммі Картера Збігнєв Бжезінскі заявив, що він особисто і багато осіб в Державному департаменті є проти того, щоб у зв'язку з номінацією Гейґа повторювати комедію „ловлі відьми" і Білий Дім на їхню думку не надається для такої драми. При тому Бжезінскі заявив, що „ми не маємо нічого до скривання, але Білий Дім не бажає бути партнером політичної ловлі відьом".

„Совєти ніколи не звільнять Польщі", — пише варшавська газета

Варшава, Польща. — Закордонні кореспонденти подали 2-го січня цього року цікаві і сенсаційні голоси польських комуністичних часописів про теперішню політичну кризу в Польщі.

І так часопис „Політика" у надзвичайно одвертій оцінці біжучої кризи в Польщі написав, що Совєтський Союз вживатиме всіх потрібних заходів, щоб вдержати Польщу в „соціялістичному бльоці". Часопис далі заявив, що Польща не має відповідних сил для ведення незалежної політики, що нове покоління поляків домагається більш радикальних реформ і що підтримка уряду поступово зменшується. Всякі намагання здушити „реформаторський" рух тільки поглиблюють теперішню опозицію.

Головним редактором „Політики" є Мечислав Раковскі, член ЦК Польської Комуністичної партії. Цей часопис роками давав свої сторінки для дещо сміливішої дискусії на політичні теми, і тому „Політика" уважається „ліберальною" газетою в Польщі. Зате „Трибуна Люду" є офіційним органом партії і вона віддзеркалює виключно урядові погляди й політику варшавського режиму.

„Політика" твердила, що значення Польщі в міжнародних відносинах завдячується виключно членству Польщі в „соціялістичному бльоці", додаючи, що Польща не має власних сил до диспозиції для реалізації власної незалежної політики на міжнародному форумі. Часопис знову повторив думку, що інші соціялістичні країни, а передовсім Совєтський Союз, почувають себе загроженими подіями в Польщі: „Совєтський Союз ствердив ясно, що присутність Польщі в бльоці соціялістичних країн є основною умовою її безпеки", — писала „Політика".

Знову півофіційний щоденник „Жицє Варшави" в ряді статтей, надісланих авторами з-поза редакції, явно закликав до „більшої одвертости правління" з рамени комуністичної партії й усунення „некомпетентних службовиків", уважаючи, що „всі болячки нашої країни є тісно пов'язані з хворобою всередині комуністичної партії." Мовляв, „якщо ми бажаємо знайти лік, що міг би запобігти невідкличності політики реформ, то саме в партії треба шукати барикади проти повороту до давнього зла".

Часопис в інших статтях стверджує потребу „більшої одвертости в політичному житті", і це було б запорукою успіху політичних реформ у Польщі. Деякі автори також перестерігали, що всередині партії є кола, які уважають, що політичні реформи загрожують їхнім власним інтересам, і тому ці кола рішені за всяку ціну знищити рух, який пропагує політичні реформи.

В Америці

ГРУПА КОНСЕРВАТИВНИХ сенаторів іконгресменів, спільно з організацією, яка називає себе Американською радою безпеки розпочали просувати ідею американської переваги в атомовому озброєнні над Совєтським Союзом і заявляють, що ця ідея знайде напевно підтримку більшости законодавців. Вони також домагаються збільшення витрат на озброєння. Ця група складається не тільки з республіканців, але також з демократів, членів Сенату і Палати Репрезентантів.

ВІД ПЕРШОГО СІЧНЯ 1981 року стейт Коннектикат має нового губернатора, яким став Вілліям О'Ніл після того, як дотеперішній губернатор Елла Ґрассо зрезиґнувала зі свого становища з причини затяжної хвороби рака печінки. Губернатор О'Ніл був обраний два роки тому віцегубернатором на списку Елли Ґрассо і ввесь час був її правою рукою. Після зложеної присяги новий губернатор заявив, що він керуватиме справами стейту так, як бажала це робити його попередниця, якщо б стан її здоров'я не був погіршився. У зв'язку зі змінами на пості губернатора, голова стейтового сенату 64-річний Джозеф Фауліссо був запришежений як новий віцегубернатор. Губернатор О'Ніл — військовик, летун під час корейської війни, відзначений різними нагородами за добре виконувану службу. В 1975-78-их роках він очолював Демократичну партію в стейті Коннектикат.

ВІД ПЕРШОГО СІЧНЯ 1981 року мінімальна заробітна платня у З'єднаних Стейтах Америки була підвищена з трьох доларів 10 центів на три доларі 25 центів на годину. Деякі економісти заявили, що підвишка мінімальної заробітної платні на 8,1 відсотка може стати перешкодою в боротьбі з інфляцією, але секретар Департаменту праці Рей Маршал заявив, що не можна перекидати на плечі найбідніщого прошарку населення і тих осіб які найменше заробляють тягарі інфляції.

ВАШІНҐТОНСЬКІ І НЮЙОРКСЬКІ ГАЗЕТИ повідомили, що 29-річна Полет Гачерсон, розчарована викиненням її з армії, погрожувала пістолею службовцеві безпеки в Білому Домі і домагалася негайної розмови з президентом Джіммі Картером. Президента однак не було тоді Вашінґтоні, бо він з родиною перебував на відпочинку у Кемп Дейвіді, Мериленд. Службовці безпеки спритно обеззброїли Гачерсон і тому обійшлося без викликання поважнішого заколоту. Тепер вона мусітиме відповідати в суді, але перед тим лікарі хочуть встановити її психічний стан.

БЛИЗЬКІ СПІВРОБІТНИКИ президента-елекга Роналда Реґена впевняють, що президент буде старатися дістати дозвіл від Конгресу на продукцію сателітів випосажених лазерною зброєю, завданням яких буде не тільки охороняти З'єднані Стейти Америки, але також протиставитись такій зброї Совєтського Союзу. Крім того лазерні ракети зміцнюватимуть загальну військову потужність Америки. Цю інформацію, подану до відома пресовим агенствам Ройтерса, підтвердив сенатор Гаррісон Шмітт, республіканець з Ню Мексіко.

ЗБІГНЄВ БЖЕЗІНСКІ, теперішній дорадник президента Джіммі Картера у справах крайової безпеки, прийняв запрошення Джорджтавнського університету стати дорадником Центру стратегічних і міжнародних дослідів, де він буде допомагати в дослідах проблем Совєтського Союзу, Японії і країн Перської затоки. Бжезінскі перейме свої обов'язки вже 21-го січня ц. р., цебто день після інавгурації президента Роналда Реґена. Осінню 1981 року Бжезінскі також задумує відновити свої зв'язки з колюмбійським університетом в Ню Йорку, де він викладав політичні науки перед відходом до Білого Дому.

ЗРОСТАЮТЬ НАДІЇ НА ЗВІЛЬНЕННЯ ЗАКЛАДНИКІВ

Вашінґтон. Заступник Державного секретаря Ворен Кристофер відлетів на чолі групи співробітників до Альжиру, де вони мають вілбути важливі розмови з Мохаммедом Бен Ягією, міністром закордонних справ Альжирії, яка веде посередництво в полагоді справи звільнення американських закладників і виготовила третій альтернативний плян для цього.

Згідно з цим пляном альжирський уряд готовий у характері повірника перебрати зобов'язання обидвох сторін і припильнувати переведення їх в життя, але в ніякому разі гарантію їхнього здійснення. Уповноважений Ірану для справи звільнення протизаконно арештованих і притримуваних більше року американських закладників, міністер Безгад Набаві, так з'ясував альжирське посередництво: „Згідно з альжирськими сугестіями альжирський уряд готовий перебрати в свої руки зобов'язання обидвох сторін, що значить, що ті зобов'язання залишаться в нього аж до їхньої повної реалізації."

Це значить, що альжирський уряд перебере у свої руки всіх американських закладників з одного боку, а з другого на його руки американський Уряд złож... внесе ту суму грошей, чи грошевих зобов'язань, на яку обидві сторони поголяться.

Чи цей плян доведе до успіху, важко сказати, враховуючи безладдя по іранському боці, брак якогось остаточно відповідального чинника й можливість несподіваної інтервенції ісламських фанатиків в аятолли Хомейні. Дотепер Хомейні завжди у таких випадках підтримував фанатиків, навіть зі шкодою для загального добра Ірану.

Вміжчасі іранська преса й інші засоби масової інформації сповнені вісток про великі перемоги на фронтах. Окруження президента Аболгассана Бані-Садра, який перебуває на фронті і кермує так званою офензивою, подає, що іранські частини розбили три іракські дивізії й відкинули ворога далеко взад. В Тегерані іранські чинники перевели парадний марш 495 іракських полонених на доказ своїх перемог. Іракський уряд заперечив ті інформації Тегерану й подав інформації про свої перемоги.

У світі

ІТАЛІЙСЬКИЙ УРЯД ВІДКИНУВ передумови Червоних бригад, після сповнення яких вони погодилися звільнити пірваного суддю Джіованні Д'Урсо. Червоні бригади повідомили, що вони засудили суддю Д'Урса на кару смерти, але готові відкликати присуд, якщо уряд визнає тюремне керівництво терористів і почне пертракції з ним у справі перенесення їх до інших тюрем, а також коли преса й інші засоби масової інформації передадуть повністю і без найменших змін їхні маніфести. Зухвалі й провокативні вимоги Червоних бригад обурили до краю італійське громадянство. У відрізненні від попередніх таких випадків всі політичні партії висловилися проти пертракцій і уступок злочинцям. Особливо вбивство молодого генерала Енріко Кальвалайджі, якого ролю в поборюванні терору мав виявити Чевоним бригадам в часі переслухань пірваний суддя Д'Урсо, викликало загальні вимоги скінчити з теророзмом.

НА САМИЙ СВЯТИЙ ВЕЧІР НАД східньою частиною Балтицького моря шаліла буря, яка нанесла важкої шкоди в порті Ґдині. В корабельних варстатах ім. Паризької Комуни зірвався з прикріплення та з якорів новозбудований корабель, пристосований до транспорту автомобілів. Корабель був готовий до відплиту до Норвеґії. Буря кидала ним по цілому порті. В часі тієї „мандрівки" він затопив два інші кораблі, а крім цього — понад тридцять менших рибальських і інших човнів. Змобілізована морська фльота Польщі й рятункові кораблі врешті-решт опанували зірваний корабель і відставили його назад до корабельних варстатів ім. Паризької Комуни до перебудови.

ОФІЦІЙНІ ЧИННИКИ В СТОЛИЦІ КЕНІЇ Найробі повідомили, що вони виявили, хто підкинув бомбу в готелі Норфолк, від вибуху якої загинуло 15 людей, а багато ранених. Сталося це в навечер'я Нового року, коли в тому престижевому готелі, власником якого є впливова жидівська родина, зібралися члени дипломатичного корупусу й різних закордонних репрезентацій і високі представники місцевої влади. Спричинником замаху був палестинський терорист Мохаммед Акіля, який доконав того вчинку у відплату за допомогу Кенії ізраїльській спецкоманді у визволенні літака і ізраїльтянських закладників в Ентеббе, Уганда. Заки влада Кенії викрила, хто підкинув бомбу, терорист вже відлетів літаком до Савдійської Арабії.

ВІДДІЛИ БЕЗПЕКИ ТУРЕЦЬКОЇ ПОЛІЦІЇ приборкали бунт в'язнів у великій тюрмі промислового міста Адани, в якій перебуває багато арештованих останнім часом терористів. Раніше ця тюрма славилася тим, що з неї часто терористи тікали, здебільшого при допомозі спільників з тюремної сторожі або ззовні. Після перебрання влади військовою хунтою охорону в'язниць зміцнено, а режим загострено. Бунт в'язнів вибухнув у тюрмі після того, як охорона в'язниці вбила на місці одного з в'язнів, що узброєний ножем заатакував двох в'язничних сторожів, а одного з них ранив. Терористи-в'язні у відповідь на вбивство їхнього товариша рішили відповісти бунтом. Прикликані на допомогу відділи безпеки бунт швидко зліквідували, а після того адміністрація тюрми зміцнила охорону в'язниць.

ПІСЛЯ ПОВНОЇ НЕВДАЧІ КОНФЕРЕНЦІЇ Північ-Південь, метою який була співпраця промислових країн півночі в індустріялізації й господарській розбудові країн відсталого півдня, прем'єр Канади П'єр Трудо взявся оновити ці конференції, які досі не вдавалися, бо представники відсталих країн Півдня висували такі далекойдучі вимоги до примислових країн Півночі, що ці їх аж ніяк не могли виконати. Останні наради в цій справі в часі Генеральної Асамблеї ОН скінчилися цілковитим фіяском. Причинилися до цього у великій мірі представники СССР і сателітних країн, які самі фактично участи в тих нарадах не беруть, бо не збираються брати участи в широкій допомозі відсталим країнам, але зате підбурюють їх до висування захланних вимог, неможливих до здійснення. Прем'єр Канади — країни, яка має добрі зв'язки з відсталими країнами півдня, має в пляні відновити ці розмови.

В ЧИЙОМУ ІНТЕРЕСІ?

Джерзі Сіті, Н. Дж. — Внизу передруковуємо повністю і без будь-яких змін статтю „В чийому інтересі", підписану ініціялом „в", з тижневика „Наше Слово", органу Головного правління Українського суспільно-культурного товариства у Варшаві з 7-го грудня 1980 року, ч. 49.

Ритм нашого життя протягом кількох останніх місяців став нерівномірним, позначений він сплетінням політичних проблем із щоденними труднощами, приливами і відпливами емоцій, сповнений хвилювань і надій. Щораз більше про себе дає знати психічна втома, якою переповнені наші думки. Складність ситуації, шляхи виходу з неї стали темою турботливих щоденних розмов. Започаткований процес оновлювання життя, його демократизація, рішуче засудження тих, що привели країну на грань небезпечної кризи, знаходять підтримку величезної більшости з-поміж нас.

Процес, який започатковано в країні, охопив усі сфери життя, порушив усі середовища. На його хвилі виплили усі ті справи, які роками хвилювали людей, продовжували внутрішнє незадоволення, біль і гнів. Нині ведуться не тільки всевлодні розмови, дискусії, суперечки, але й пошуки шляхів виправлення недоліків і порушень політичних, суспільних та моральних норм життя й діяльности.

В розмовах про завтрішній день країни беруть участь люди різних поколінь, поглядів і переконань. Величезна більшість з нас щиро прагнули демократизації життя, нерозривно розглядає цей процес на площині соціялістичних основ суспільно-політичного ладу, глибоко розуміючи місце, роль та історичні обумовлення розвитку Польщі.

Однак на хвилі бурхливих подій виринув і дух тих, які хотіли б хід цих подій спрямувати в антагоністичне русло, скаламутити співжиття між людьми, закликаючи навіть стати на прю з ладом. Серед них залунав також ворожий український анонім-листочка, який розіслано на адреси ряду установ, у тому Головного правління УСКТ і редакції нашого тижневика, про які згадав у своєму виступі у Сеймі депутат В. Оліва. Цей факт викликає широке порушення серед членів нашої організації та взагалі українського населення. Хоч контекст, в якому вжито слово „український", точно відає смисл думки доповідача, проте прикро, що привід для цього дала анонімка якогось маніяка, яка нині по-різному коментується. З яких джерел вона не походила б, чиєю рукою була б не написана, хто б за нею не ховувався, то в усій своїй суті вона ворожим актом, який заслуговує засудження кожної здоровомислячої людини. Бо кому ж у наш час, як не людині з нав'язливо хворими ідеями, може залежати на воскрешуванні та підсичуванні антагоністичних настроїв між поляками й українцями.

Становимо частку громадськості країни. Як і все життя в країні, так і нас не обминули труднощі, запоморги, які не могли не викликати серед нас незадоволення. Для задоволення своїх національних культурних потреб маємо нині реальнішу можливість гуртуватися в рядах УСКТ і розгортати культурно-освітню діяльність. Хочемо її поглибити і зробити змістовнішою, такою, яка не тільки щораз краще задовольняла б наші духовні прагнення, але й щоб сприяла ближчому пізнанню між поляками і українцями, відбувала закарбовані у пам'яті старшого покоління вкривлені стереотипні поняття, дозволила краще розуміти один одного і цим самим протидіяти породжуванню нових конфліктів.

То ж немає потреби пояснювати, в чийому імені та інтересі розповсюджено летючку, на чий млин спрямована ця вода. Відповідь на це видачку може бути однозначною: спрепаровано її брудними руками, підступно розраховуючи на реакцію. Вона є і може бути тільки різко засуджуючою.

(в)

Канцлер Шмідт передбачує важкий 1981 рік

Бонн, Західня Німеччина. — Канцлер Гельмут Шмідт виступив з новорічною промовою-посланням у телебаченні Західньої Німеччини. Це його звернення привернуло до себе загальну увагу в Німеччині й поза нею не тільки серйозними перестерогами, але й формою, у якій віддано сучасне критичне положення в світі.

Загальний тон того виступу подав канцлер уже на самому початку, коли пригадав німцям, що „тепер ми мусітимемо ставити вимоги до себе самих, а не до державних чинників чи до інших людей". Цитуючи покійного Альберта Камю, він підкреслив, що „головним завданням нашої доби і нашого покоління мусить бути збереження світу від розкладу, а не будування нового". На думку Шмідта за мало є „затискати пояс" в тому важкому переходовому часі, але треба в першу чергу шукати нових засобів для виходу з існуючого положення.

Економіка Західньої Німеччини має перед собою нелегкий шлях у 1981 році. Але економіки інших країн ще в гіршому положенні. І тому німці мусять пам'ятати, що вони є частиною світа і не можуть сепаруватися від світових клопотів, але навпаки встрявати чинно й помагати виходити з клопотів. Німецька економіка здорова й вона, як і економіки інших країн могли б спокійніше розвиватися, коли б не комплікації на інших відтинках життя. Не вказуючи пальцем, Шмідт підкреслив, що великою мірою до дестабілізації світа причиняють агресивні, імперіялістичні сили, в першу чергу Москва. Не називаючи її по імені, Шмідт підкреслив, що міжнародна співпраця, а не зростаючі політичне агресивні апетити творять тривалі вартості у співжитті народів.

РІЗДВЯНА РАДІОПРОГРАМА СУА В ОЛБАНІ

Олбані, Н.Й. (І.Д.). - Заходом 99-го Відділу СУА у Вотервліті відбулася тут, в середу, 24-го грудня 1980 року, українська різдвяна радіопрограма радіостанції ВОКО на хвилях 1460, між год. 9-ою і 10-ою вечора. Три сестри з дому Наболотних: Дарія Спіяк, Галина Кошикар і Діяна Пасінелла приготовили гарну програму, промовляли наперемінно українською й англійською мовами. Вони розказали про стародавні українські різдвяні звичаї, українське Різдво, духовий зв'язок з українським народом на рідних землях, чудові українські колядки та ґрали їх з платівок. Вони передали побажання Веселих Свят від українських організацій, купців і промисловців, які причинилися до здійснення цієї традиційної програми, що її започатковано 30 років тому.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper (SECD 530-420) published daily exept Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Майстри провокації

На іншому місці цього числа передруковано з варшавського „Нового Слова" статтю „У чийому інтересі". Стаття така характеристична й актуальна, що на неї треба звернути окрему увагу. В ній мова про „українську анонім-летючку", що її „хтось" поширює на терені Польщі, а яка присвячена „воскрешуванні та підсичуванні антагоністичних настроїв між поляками й українцями". Хто є автором того аноніму? Хто за ним скривається?

На це відповідь проста: той, у чийому це інтересі! І тут без особливих труднощів кожен зразу взнає, що йдеться про Москву. СССР — це єдина в світі країна, яка послуговується провокацією, як одним із найчастіших інструментів політики. Українська діяспора є під обстрілом безперервної черги таких „творів", як той анонім у Польщі. Різні більші й менші ядра совєтської агентури, а навіть поодинокі оперативники тієї розбудованої машини, на доручення своїх майстрів у Москві, випускають найрізнородніші брошурки, летючки, навіть дрібні „літературні твори" проти українських громад і української людини в світі, а в першу чергу проти українських самостійників. Для більшого успіху таких гадючих „творів" вони підшивають їх під різні українські політичні угрупування, під відомі інституції, або підписують під ними неіснуючі, але милозвучні „організації".

Однак у вільному світі ми вже звикли до того й не звертаємо на того роду „творчість" особливу увагу. Та не завжди наслідки таких совєтських провокацій безуспішні. Часом їм щастить так добре підфальшувати текст, що дехто може бути ним збитий зовсім з пантелику. Власне таким є анонім, який тепер масово поширюють серед українців у Польщі. Зміст того аноніму, наскільки ми зуміли довідатися, має „патріотичний" характер, буцімто обороняє права й потреби українського населення у Польщі, а в дійсності намагається творити в її нутрі вогнище конфліктів, наставляти одну групу населення на другу, накликаючи українців проти поляків, ставити польське населення проти українців у Польщі і таким чином виставляти його під удар і ослаблювати. Намагаючись у теперішніх вирішних хвилинах польського народу розбивати його єдність, Москва сягнула також до українців, як засобу.

У даному разі досвід українців у Польщі, їхнє політичне вироблення, зрозуміння політичної ситуації й такт стали на перешкоді осягненню намічених совєтською агентурою цілей, але бувало й інакше. Були випадки, коли росіянам удавалося використати український чинник і наставляючи українців проти їхніх сусідів, пошкодити дещо тим сусідам, а в першу чергу українським громадянам.

Після комуністичного перевороту в Чехо-Словаччині в лютому 1948 року на Східній Словаччині, де живуть більші українські скупчення, московські прихвостні аж розпиналися, щоб „повітати" Москву і залежну від неї владу, а партійні агітатори обіцяли великі благодаті для українського населення від нової влади. Чехи й словаки похитували головами, а після короткого часу казали нашим людям: хцете Руско? Подьте до Руска! Ще яскравіше виглядало це в часі розгрому Празької весни совєтськими військами в серпні 1968 року. За намовою совєтської агентури, якою керував горезвісний Василь Біляк, по українських селах, взагалі серед українського населення Східної Словаччини появилися транспаранти „Вітаємо червону армію" та подібні, а зігнані люди „маніфестували" на честь агресора. І знову чехи та словаки похитували головами, а опісля почали ліквідувати українські школи, обмежувати українські культурні товариства і т.д. Ясне, що ніхто за українським населенням тоді не заступився. Бо Москва осягнула свою ціль „поділила населення, щоб панувати", а український елемент, який хоч трошки був і є поза її контролею, ослабила й завдала йому болючі тривалі удари.

Якщо б авторам анонімної летючки в Польщі пощастило хоч трошки добитися свого й наштовхнути українське населення проти поляків, то, ясно, що опісля українці заплатили б за це гірко. Бож поляки знаходяться тепер у дуже складній ситуації. Єдність їхнього суспільства, дисципліна, моральна спаяність — це для них тепер найважливіші потреби. І якщо б у такий важливий вирішний час українці в Польщі пішли за намовами совєтських агентів, їхніх летючок та агітації, то опісля за це їх чекала б гірка розплата. Доходять інформації, що не лише провокаційні летючки, але й різні агітатори намовляють українське населення у Польщі протиставитися вольнолюбивим намаганням польського населення й таким чином „добитися полегші для себе". Очевидно, що буде якраз навпаки!

Володимир Душник

РЕНЕҐАТИ, АЛЕ НЕ ВАЛЛЕНРОДИ

У польській літературі — відомий твір Адама Міцкевича п.з. „Конрад Валленрод", у якому цей видатний польський поет ідеалізує концепцію зради, якщо її доконувати задля національного інтересу даного народу. У цьому творі Міцкевич хвалить тих мітичних поляків, які мнимо переходили в табір хрестоносців, тобто тільки ради того, щоб здобути в них довір'я, а тоді, у відповідний час, зрадити їх як ворогів Польщі.

Свого часу Іван Франко, визначний український поет, письменник і публіцист, написав був про цей твір **Міцкевича** довшу статтю п.з. „Поет зради", в якій він проаналізував цей твір з точки зору його літературної вартости, а не політичної мотивації. Одначе це пошкодило Франкові у його стараннях дістати катедру української літератури в університеті, бо польський уряд закинув йому „польоножерство" саме за його аналітичну статтю про „Конрада Валленрода".

В українській історії немає таких творів із похвалами для плянованої зради ворожого середовища на взір польського „Конрада Валленрода", хоч в українській історії були і є перекінчики.

Примінюючи ці критерії, цікаво пригадати, що сьогодні двох таких українських ренегатів, а не „валленродів", відіграють визначні політичні ролі у двох сателітних державах, уряди яких нещадно нищать українські меншості під їхньою контролею.

Біляк, ставленик Москви

У Чехо-Словаччині в Політбюрі чехо - словацької компартії провідну ролю грає Василь Біляк, ставленик Москви, якого всі називають українцем, а не „руснаком", чи „русином", хоч він є з Пряшівщини, якщо вірити в його офіційну біографію.

Під час „Празької весни" в 1968 році, Біляк гостро виступав проти ліберальних реформ Олександра Дубчека й з переляком глядів на національне українське відродження на Пряшівщині. Це був Біляк, що його вважають начальником тайної совєтської розвідки на цілу Чехо - Словаччину, який безустанно апелював до Брежнєва в Москві, що Дубчека треба усунути, бо його „реформаторська ідеологія" перекидається в Україну, що й є великою загрозою для совєтської системи взагалі. Як відомо, Дубчека знищила совєтська інвазія, в якій брали участь також деякі військові частини Варшавського Пакту, між якими були також польські частини!

Владу перебрав словак Ґустав Гусак, у тіні якого залишився Біляк, як, „вуха й очі Москви". Але чеські комуністичні реформатори далі намагаються перевести певні реформи, що мали статися на пленумі Центрального Комітету чехословацької компартії, минулого жовтня, де прем'єрміністер Любомір Стругаль мав бути „вибраним" президентом держави. Комплікації постали, коли словацька компартія відмовилася прийняти Василя Біляка як свого провідника, якого висунула Москва. Як повідомляє кореспондент Юнайтед Пресс Інтернешенел Даглес Станглін, „без Біляка інші комуністичні твердолінійці ледве чи могли б дати собі раду з реформаторськими елементами" („Нюз Ворлд", 11-го грудня 1980 р.). Конгрес чехо-словацької Компартії відкладено через події в Польщі.

Другим таким безславним українцем є „залізна рука" проти польського робітничого руху, ген. Мєчислав Мочар, якого новий польський комуністичний лідер Станіслав Каня, притягнув з відставки до активної ролі.

Хто є ген. Мочар?

Уже давніше польські еміграційні кола подавали, що Мочар є український лемко, а не поляк. Щойно кореспондент „Ню Йорк Таймсу" Джон Дарнтон у своїй довшій статті з Варшави (6-го грудня 1980) подав, між іншим, таке:

„Генерал Мочар, про якого знають, що він був одружений і розведений, народився 25-го грудня 1913 року в родині залізничного робітника в Лодзі. Його українське ім'я і прізвище — Миколай Демко змінено на більш польське й більш патріотичного звучання, як воєнний псевдонім..."

Мочар, робітник текстильної фабрики, став членом комуністичної партії, просидівши два роки в тюрмі. Відтак його мобілізовано до польської армії, а під час німецької інвазії Польщі він попав у німецький полон, де перебув два роки. Після звільнення, вступив до Польського лівого резистансу в районах Кельц і Люблина. По встановленні комуністичного уряду у Варшаві, його назначено генералом в 1946 році, саме тоді, коли польський уряд переселював сотки тисяч українських лемків на захід.

Мочар людина з обмеженою освітою, але з великою уродженою інтелігенцією. Він є людина амбітної й безоглядної вдачі. Мочар був і є головою потужної польської комбатантської організації, яка відіграла поважну політичну ролю. Відомо, що це він здусив студентські заворушення в 1967 році. Мочар допоміг Е. Ґерекові, прийти до влади, але пізніше, в 1971 році, він старався перебрати владу від Ґерека, який, одначе, скоро зорієнтувався та усунув Мочара з польського Політбюра на „передчасну пенсію".

Тепер по майже 10-річній ізоляції Мочара знову привернено в члени Політбюра. Хоч йому вже 66 років, його польські маси і партійці не тільки боготворять, але й бояться, бо знають, що він старався повалити Владислава Ґомулку і Едварда Ґерека, і переживши різні „неласки", знову став членом Політбюра.

Так, як Василь Біляк у Чехо-Словаччині, так і Мєчислав Мочар — Миколай Демко в Польщі — обидва українського роду, пішли на беззастережну службу ворогові українського народу — комуністичній Москві.

Але українськими „валленродами" вони не були й не будуть.

Лука Луців

Про нові видання

О. Михайлів. Лисовичі. Хроніка галицького приходства. Видання Українського Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку. Обкладинка й ілюстрації Едварда Козака. Ню Йорк, 1980, ст. 119.

О. Михайлів назвав мене, автора цих рядків „хресним батьком цієї книжечки" тому, що я читав машинопис цього видання і радив йому видати „Лисовичі", бо вони цього варті. Переглядаючи „Лисовичі", вже надруковані, стверджуючи ще раз, що „автор є без сумніву добрим журналістом", як я написав в передмові до цього твору. „Чи він стане і добрим письменником?" Цей його перший твір каже передбачати, що так, якщо тільки О. Михайлів буде продовжувати свою літературну працю і повість „Лисовичі" не буде лиш одинаком і Михайлів не залишиться автором одного твору.

О. Михайлів народився 1912 року у Львові і там закінчив середню освіту. Економічні студії скінчив у Женеві. Замолоду був декілька разів арештований польською владою. Працював зразу в українській кооперації й Львівському Промбанку, а потім на еміграції — ревізором у німецьких, австрійських і американських фірмах. Та він вів подвійне життя, мов той Стівенсоновий герой „д-р Джекілл і мр Гайд", бо одночасно працював як український журналіст, редагуючи „Українську Трибуну" в Мюнхені й „Вільну Думку" в Сіднеї в Австралії та дописуючи до нашої преси майже у всіх країнах вільного світу.

Тепер він видав перший літературний твір „Лисовичі", де пластично малює життя галицького українського приходства, яке то життя тепер належить до минулого, бо його вже зовсім немає. Про нього залишилися лише давні спомини. Та й ці спогади щораз більше, поринають у темряву, в міру того, як свідки минулого старіються й відходять" у вічність.

Автор поділив свій твір на чотири частини, за порами року: Зима, Весна, Літо й Осінь.

Кожна частина має кількасторінкові уступи (всіх їх є 31), в яких автор оповідає про кухню, канцелярію, культуру й політику, про приходство й школу, про баль у містечку Голлівуд у Лисовичах і т.д. А все це оповідання ведеться зі становища Ігорчика, який має в 1942 році тридцять років, а на початку цієї повісти він ще дітваком-кількалітнім, і його дідусь о. Михайло Корчин ще тягнув за вухо, коли хотів його покарати.

Михайлів вміє цікаво оповідати і добре характеризувати своїх героїв. Ось його характеристика єдиної москвофілки в цьому творі пані Пословської, яку всі називали „бабцею з Відня". Вона приїздила до Корчина і казала: „Зробилам собі і вам приємність". Приїжджала „на тиждень", а сиділа часом і цілий місяць і всіх тероризувала і ненавиділа всіх „українчиків", а найбільше Івана Франка, за те, що її рідного сина „спокусив до українства й до поезії".

Дідусь Ігорків о. Михай-

(Продовження на ст. 8)

Володимир Левенець

ЮНЕСКО — ПРОПАҐАНДИВНИЙ ФОРУМ МОСКВИ

Як відомо, недавно у Беоґраді, столиці Югославії, відбулася XXI сесія Генеральної конференції ЮНЕСКО — організації Об'єднаних Націй у справах освіти, науки і культури, — у якій брали участь представники 153-ох країн світу, в тому числі також репрезентанти комуністичних держав, між ними речники РСФСР та Української і Білоруської ССР. На сесію були запрошені в характері спостерігачів представники Палестинської Визвольної Організації під керівництвом Ясіра Арафата і деяких визвольних рухів Африки, які не так своєю появою, як їхніми дуже часто контроверсійними виступами, викликали обурення аж до покидання залі численними західніми делеґаціями. До нарад прислухалися також 97 урядових і 24 неурядових міжнародних організацій, які не відігравали помітної ролі на цій конференції.

Очевидно, комуно-московські верховоди, як у випадку Генеральної Асамблеї ОН, максимально використали форум ЮНЕСКО для пропаґування своїх комуністичних ідей, а совєтська преса, зокрема „Правда" орган ЦК КПСС, і „Ізвєстія", орган Верховної Ради СССР, як також республіканська преса присвятили багато уваги цій конференцій, яка, на думку совєтських пропаґандистів, „перетворилася на велику політичну подію міжнародного життя".

Відповідальний секретар Комісії УССР у справах ЮНЕСКО А. Зленко пише в „Радянській Україні" з 16-го грудня, що, мовляв, „у дебатах досить виразно окреслилися дві лінії, навколо яких почалися гострі дискусії". Він каже, що представники „більшости соціялістичних держав відстоювали необхідність дедалі більшої активізації діяльности ЮНЕСКО в ім'я миру, оздоровлення міжнародного клімату, створення сприятливої громадської думки на користь роззброєння", тоді, коли делеґації країн Заходу, на його думку, „ставили перед собою підступну мету 'деполітизації' діяльности ЮНЕСКО, тобто підпорядкування цієї організації своїм далекосяжним інтересам". У дальшому А. Зленко твердить, що „західні делеґати намагалися нав'язати конференції провокаційні питання, нагнітити атмосферу навколо штучних 'афганської' і 'кампучійської' проблем." Перепало від совєтських пропаґандистів і китайським представникам, яких вони назвали „підспівувачами у хорі реакційних сил".

Спроби „західньої реакції" не вдались, — каже цей московський справді „підспівувач" А. Зленко, — і „тоді більшість делеґацій (який зручний вислів!) використала трибуну конференції для засудження позицій західніх держав... Така позиція повністю збігалася з поглядами делеґацій СССР".

Перетворивши ЮНЕСКО у трибуну комуно-московської пропаґанди, совєтські верховоди на конференції в Беоґраді — як сказано — максимально використали її форум для агітації за комунізм і за так звану „мирну політику" Совєтського Союзу.

По цій лінії були прийняті численні резолюції, які майже повністю були запропоновані совєтськими чи сателітними делеґаціями та віддзеркалювали їхнє становище до міжнародної політики і укладу сил у світі. З метою сильнішого закріплення комуністичних ідей на Близькому Сході кремлівські верховоди подбали, щоб ЮНЕСКО визнало „національно-визвольні рухи", зокрема Палестинську Визвольну Організацію, речник якої Ясір Арафат особисто виступав на одній із сесій, не зважаючи на протест американської й інших делеґацій.

Очевидно, як треба було сподіватися, конференція ЮНЕСКО повністю підтримала „основні принципи, що стосуються вкладу засобів масової інформації у зміцнення миру і міжнародного співробітництва", та беззастережно, при спротиві Заходу, підтримала створення міжнародної програми розвитку комунікацій, контрольованих безпосередньо крайніми режимами Африки, Азії і Латинської Америки, чого від конференції домагалися ліві диктаторські режими.

А. Зленко й інші совєтські пропаґандисти кажуть, що мабуть найважливішою резолюцією було схвалення совєтського становища щодо Конференції для європейської безпеки і співро-

(Продовження на ст. 8)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Українська музика у виконанні Томи Гринькова

В Українському інституті в Ню Йорку, були і в попередніх роках, час від часу, пополудневі камерні концерти, де можна було подибати всяку музику, але найменше українську. Виглядає, що діло покращало. Бо 30-го листопада м.р., при виповненій залі ми мали велику приємність почути концерт справді репрезентативної прекрасної, рідної і дорогої української музики, в виконанні знаного піяніста, українського роду, Томи Гринькова.

У дальшому, як інформації заподають, у низці наступних камерних концертів виконуватимуть в Інституті знову цінні твори наших музикознавців. Це відрадне і будуюче явище. Зорганізуванням цих музичних імпрез занявся відомий співак, член Метрополітальної опери, А.Добрянський, а від Інституту до цієї справи призначено інж. А. Пащука. Камерні концерти, зокрема в нас, не можуть бути масовими. Вони існують для вибраної — не фінансово — публіки. Тому, коли квиток вступу на цей концерт виносив 15 дол. від особи (вино, закуска і кава, по концерті, включена), важко буде зробити їх доступними для людей, що бажали б почути їх та не зможуть подолати такі ціни.

Але відкинувши цю дрібницю набік, концерт цей залишиться надовго в пам'яті відвідувачів. У залі бо прозвучали українські фортепіянові композиції, що, майже всі, найправдоподібніше, були виконані вперше не тільки в ЗСА, а головно в Ню Йорку, але і в Канаді, Венесуелі, на Антильських островах, Мюнхені та Парижі. Бож українським, піяністам-віртуозам що їдуть з України за кордон, варварська Москва не дозволяє грати і поширювати українську музику. Тому уродженець ЗСА, та з українським темперамен-

(Закінчення на стар. 8)

Омелян Пріцак

РОЛЯ О. ЛОТОЦЬКОГО В УНЕВАЖНЕННІ УКАЗУ ЗАБОРОНИ УКРАЇНСЬКОГО СЛОВА З 1876 РОКУ

(II)

Лотоцький і Стебницький не опустили рук, а рішилися на такий крок. Треба було дістатися до самого голови комітету міністрів Сергія Ю. Вітте (1849-1915). Знову пішли до Мордовця з відповідним текстом і проханням, щоб він як „действительный штатский советник" постарався зустрітись особисто з Вітте. Мордовець документ радо підписав, але йти до Вітте відмовився із-за стану свого здоров'я. Це була надто відповідальна справа і вимагала навіть фізичного зусилля, на яке його вже не ставало; і дійсно, шість місяців пізніше Мордовець помер.

У такій ситуації Лотоцький, що мав службовий доступ до прем'єра, перебрав виконання пляну на себе. Він уже 26-го грудня 1904 року повіз записку до приватного мешкання Вітте і передав її особисто прем'єрові, який — на здивування Лотоцького — виявив нею зацікавлення і обіцяв свою допомогу відважним діячам.

І дійсно, оцей сміливий крок мав успіх. Вітте подав записку на розгляд своєму комітетові міністрів уже на його найближчому засіданні, яке відбулося два дні пізніше. Міністри розглядали записку на тому (26-го грудня) і чергових засіданнях (31-го грудня), не зважаючи на різдвяну пору. Справу потреби скасування закону з 1876 року представлено у записці так логічно і переконливо, що комітет міністрів поставився до неї прихильно і рішився на акцію. Щоб підсилити арґументацію, постановлено запитати думки про ту важливу справу найвищої наукової установи держави — Імператорської Петербурзької Академії Наук; крім того звернулися вони за опінією двох державних університетів, положених на території України (Київ, Харків), та тамошнього представника царського уряду — генерального губернатора київсько-подільсько-го-волинського, ген. Н.В. Клейґельса. Прийнявши таке рішення, комітет переслав його до затвердження самому цареві Миколі II, який 21-го січня 1905 року таке підтвердження виповнив. Тепер 30-го січня 1905 року міністер освіти генерал-ляйтенант В. Г. Глазов звернувся з проханням за авторитетним словом до президента Імператорської Академії Наук.

Президентом тієї установи ще від 1889 року був дядько царя, Великий князь Константин Константинович (Константин Романов; 1858-1915), син Константина Миколаєвича, брата Олександра II. Він був людиною освіченою, гуманною і толерантною, при тому у добрих приятельських відносинах із ведучим російським славістом академіком Олексієм Ол. Шахматовом (1864-1920), якого 31-го січня 1904 року обрав відділ славістики репрезентувати її у президії Академії.

Справу нав'язати знайомство з Шахматовом узяв на себе Саладилов і це завдання виконав успішно ще у квітні 1904 року. У той час, на його прохання, Шахматов мав розмову з Вел. кн. Константином Константиновичем ще у іншій справі. Тоді саме йшлося про дозвіл надрукувати українською мовою „Новий Заповіт"; переклад находився віддавна в руках Академії Наук. І дійсно президент 12-го травня 1904 року написав відносного листа до тодішнього міністра внутрішніх справ Вячеслава К. Плєве, а вже 13-го червня того ж року прийшла позитивна відповідь міністра.

У той час також Лотоцький познайомився з Шахматовом; вони навіть досить подружили, так що академік став гостем у домі Лотоцьких, а Лотоцькі бували у Шахматових. Це очевидно ще більш скріпляло українські почування Шахматова. Який, як науковець, умів безпристрасно зайнятися вияснeнням початку обох мов: російської та української, і дуже дорожив їхніми розвитками.

Діставши лист від міністра освіти, Вел. кн. Константин доручив акад. Шахматову підібрати членів академічної комісії. Це було дуже делікатне завдання, бож у самій академії були деякі славісти, які ворожо ставилися до проблеми самостійности української мови; між ними був послідовник теорії Поґодіна — акад. Олексій Соболевський (1856-1926). Шахматов блискуче виконав своє доручення. Із мовознавців він запросив лише двох своїх колишніх учителів, які прихильно ставилися до питань української мови: академіка Филипа Ф. Фортунатова (1848-1914), та акад. Федора Є. Корша із Москви (1843-1916). Останній не тільки був прекрасним знавцем української мови і літератури, але навіть писав і друкував деякі свої поетичні та наукові твори українською мовою. Він, бувши теж учителем Агатангела Кримського, був посередником поміж останнім та Шахматовом, а крім того гідно обстоював права українського народу у своїх статтях, що друкувалися у престижевих журналах імперії.

Крім мовознавців, до складу комісії запрошено ще трьох інших членів Академії: історика-медієвіста, родом з України, акад. Олександра С. Лаппо-Данилевського, м. ін. автора студії про печатки галицько-волинської держави (1863-1918), а теж двох представників природничих наук: зоолога та ембріолога акад. Володимира Заленського (1847-1918; українця), та ботаніка акад. Андрія С. Фамінцина (1835-1918), що довгі роки співпрацював і приятелював з українським ботаніком Йосипом Баранецьким (1843-1905). Офіційно до Комісії ще увійшов новообраний (1904) неодмінний секретар Академії, акад. Сергій Ф. Ольденбурґ (1863-1934), визначний буддолог й орієнталіст, людина висококультурна та прихильна українству.

Позатим Комісія запросила до участи культурних діячів і науковців української ґромади Петербурґу. Серед них бачимо в першу чергу трійцю — Лотоцький, Саладилов, Стебницький, а крім них новоприбулі товариші праці: (в р. 1902) — подружжя Русових — статистик Олександр (1847-1915) та педагог Софія Ліндфорс (1856-1940), (в р. 1905), юрист і публіцист Максим Славінський (1868-1945), та відомий етнограф Хведор Вовк (1847-1918).

Комісія, що нею офіційно керував Корш, а фактично Шахматов, зразу взялася збирати відповідні довідкові матеріяли, так що вже протягом березня 1905 року відбула чотири „робочі" засідання, або в мешканні Шахматова, що жив у будинку Академії, або у Лотоцьких, яких квартира містилась у сусідстві.

На засіданнях був устійнений текст записки п. з. „Про знесення заборони малоросійського друкованого слова", головними авторами якої були академіки Шахматов і

(Закінчення на стар. 8)

ПРОТОКОЛ

З РІЧНИХ НАРАД ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЩО ВІДБУЛИСЯ НА „СОЮЗІВЦІ" В ДНЯХ ВІД 12-го до 17-го ТРАВНЯ 1980 РОКУ

(3)

Звіт головного секретаря Володимира Сохана

(Продовження)

ЧИСЛА ЧЛЕНІВ ТА ЇХ СУМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПО СТЕЙТАХ І ПРОВІНЦІЯХ
(Стан з 31-го грудня 1979 р.)

П. Ч.	Стейт Провінція	Число членів	Їх сума забезп.	Число Відд.
1	Pennsylvania	18,450	$ 24,897,602	109
2	New York	15,341	20,004,679	71
3	New Jersey	11,734	17,883,479	60
4	Illinois	9,469	11,809,794	30
5	Ohio	7,451	12,095,325	31
6	Ontario, Canada	5,705	12,608,431	40
7	Michigan	4,802	8,078,881	13
8	Connecticut	2,557	3,647,187	15
9	Quibec, Canada	1,476	3,144,101	8
10	Maryland	1,218	1,887,533	7
11	Massachusetts	1,163	1,527,855	9
12	Minnesota	847	1,718,949	4
13	Rhode Island	699	1,051,090	5
14	Sask., Canada	565	1,703,000	8
15	California	540	831,319	3
16	Indiana	480	552,644	5
17	Manitoba, Canada	459	830,713	3
18	Delaware	438	671,058	2
19	Missouri	424	399,050	4
20	Nebraska	273	257,195	3
21	Alberta, Canada	248	548,440	5
22	Dist. of Col.	231	259,000	1
23	Florida	205	269,344	2
24	West Virginia	193	199,941	1
25	Wisconsin	175	218,250	3
26	Kansas	151	170,000	1
27	Colorado	126	166,000	1
28	Virginia	114	257,500	1
29	Arizona	91	127,500	1
30	British Col., Canada	77	137,300	2
31	New Hampshire	58	64,500	1
32	Texas	38	54,000	1
33	Washington	37	31,500	1
34	Maine	32	69,000	1
35	North Dakota	27	20,500	2
36	Oregon	19	19,500	1
37	Nova Scotia, Canada	15	19,500	1
	РАЗОМ:	85,928	$ 128,231,660	456

ЧИСЛА ЗАГАЛУ ЧЛЕНІВ, АКТИВНИХ І НА ВИПЛАЧЕНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ТА НА БЕЗПЛАТНОМУ ПРОДОВЖЕННІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗА ОСЯГНЕНИМ ВІКОМ
(Без грамот акцидентового забезпечення)

Стан з 31-го грудня 1979-го року

Вік	Числа членів	Їх суми забезп.	Смертні випадки у 1979 р. Число	Їх сума забезп.
0	222	$ 395,000		
1	372	615,500		
2	425	723,500		
3	475	819,500		
4	461	727,500		
5	488	747,000		
6	477	719,500		
7	556	786,000		
8	629	888,000		
9	698	971,500		
10	765	1,043,296		
11	709	908,000		
12	819	1,035,500	1	1,000
13	839	1,073,000		
14	905	1,072,399		
15	918	1,072,185		
16	1,035	1,234,125		
17	1,010	1,140,219		
18	1,030	1,325,710		
19	1,082	1,415,173		
20	1,134	1,513,021		
21	1,133	1,568,000	1	2,000
22	1,252	1,846,500		
23	1,221	1,784,936		
24	1,242	1,893,172		
25	1,326	1,990,500	1	1,000
26	1,246	2,122,300		
27	1,291	2,021,107	1	500
28	1,297	2,071,837	1	1,000
29	1,207	1,855,150		
30	1,016	1,490,983	1	500
31	1,086	1,622,466	1	3,000
32	1,319	1,956,773	1	1,000
33	1,237	1,729,786	2	2,000
34	788	1,228,727		
35	691	975,150		
36	698	937,635		
37	668	998,283	1	500
38	604	835,100		
39	474	700,915	1	1,000
40	456	721,404	1	500
41	420	598,909		
42	490	665,198		
43	465	630,450		
44	453	613,220		
45	481	649,786	3	2,500
46	515	637,600	2	2,000
47	613	763,512	1	1,000
48	652	770,669	5	12,000
49	744	940,893	2	1,500
50	822	1,019,780	5	6,000
51	999	1,203,335	2	2,000
52	1,263	1,405,313	8	8,000
53	1,678	1,871,633	6	5,900
54	2,186	2,396,191	10	7,500
55	2,433	2,540,631	18	22,500
56	2,559	2,731,454	19	39,500
57	2,501	2,610,517	32	28,000
58	2,383	2,392,042	23	25,800
59	2,110	2,089,776	17	25,500
60	1,871	1,803,962	16	15,000
61	1,674	1,529,933	33	28,500
62	1,455	1,353,945	15	18.500
63	1,484	1,309,057	17	13,000
64	1,296	1,163,110	17	13,500
65	1,435	1,254,523	25	27,000
66	1,156	1,065,856	26	31,000
67	1,072	915,727	24	16,000
68	833	738,157	20	20,500
69	791	641,847	25	18,000
70	700	547,135	11	18,500
71	585	477,021	17	12,000
72	506	391,553	12	13,000
73	447	342,136	26	20,086
74	396	303,113	19	13,500
75	366	264,951	17	13,300
76	375	265,633	27	22,300
77	321	229,325	17	10,800
78	274	184,804	24	15,800
79	329	221,937	14	8,600
80	315	213,986	27	18,602
81	369	254,642	25	15,050
82	360	239,899	38	23,407
83	391	264,227	45	34,283
84	314	213,465	45	30,350
85	239	173,021	28	17,500
понад 85 р.	644	451,452	120	87,697
Разом:	79,066	$ 93,921,660	896	$ 779,475

КАНАДА

НОВІ ЧЛЕНИ В КАНАДІ В 1979 РОЦІ

	Число членів	Їх сума забезп.
Молодь	106	$ 260,000
Дорослі	179	734,000
Акцидентові грамоти	74	370,000
Разом у 1979 році	359	$ 1,364,000
Нові члени у 1978 році	311	$ 968,000

НОВІ ЧЛЕНИ В КАНАДІ ТА ЇХ СУМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗА ОСТАННІХ ДЕСЯТЬ РОКІВ

Рік	Число членів	Їх сума забезп.	Пересічна сума
1970	1,110	$ 2,121,900	$1,912
1971	543	1,500,000	2,762
1972	560	1,372,500	2,451
1973	652	1,961,000	3,007
1974	643	2,112,500	3,285
1975	319	1,076,500	3,374
1976	302	1,017,000	3,367
1977	438	1,436,000	3,278
1978	311	968,000	3,112
1979	359	1,364,000	3,799

ЗАГАЛ ЧЛЕНСТВА УНС В КАНАДІ
(Стан з 31-го грудня 1979 року)

	Число членів	Їх сума забезп.
Молодь	1,857	$ 2,719,500
Дорослі	4,619	8,367,400
Акцидентові грамоти	1,417	7,085,000
Разом активні члени	7,893	$ 18,171,900
Молодь на виплаченому забезп. і на безплатному продовженні	176	$ 185,143
Дорослі на виплаченому забезпеченні і на безпл. продовженні	476	634,442
Разом неактивні члени	652	$ 819,585
РАЗОМ УСІ ЧЛЕНИ	8,545	$ 18,991,485

ПОРІВНЯННЯ ЧИСЕЛ АКТИВНОГО ЧЛЕНСТВА КАНАДИ РОКІВ 1978 І 1979

	Число членів 12.31. 1978	Число членів 12.31. 1979	Прибуток, або втрата
Молодь	1,943	1,857	— 86
Дорослі	4,775	4,619	— 156
Акцидентові грам.	1,415	1,417	+ 2
РАЗОМ:	8,133	7,893	— 240

ПОРІВНЯННЯ ЧИСЕЛ ЗАГАЛУ ЧЛЕНСТВА КАНАДИ РОКІВ 1978 і 1979

	Число членів 12.31. 1978	Число членів 12.31. 1979	Прибуток, або втрата
Молодь	2,106	2,033	— 73
Дорослі	5,221	5,095	— 126
Акцидентові грам.	1,415	1,417	+ 2
РАЗОМ:	8,742	8,545	— 197

ПОРІВНЯННЯ СУМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЧЛЕНСТВА КАНАДИ В РОКАХ 1978 і 1979

	Сума забезп. 12.31. 1978	Сума забезп. 12.31. 1979	Прибуток, або втрата
Молодь	$ 2,677,000	$ 2,719,500	+ $ 42,500
Дорослі	8,317,100	8,367,400	+ 50,300
Акцидентові грам.	7,075,000	7,085,000	+ 10,000
Разом активні члени	$18,069,100	$ 18,171,900	+ $102,800
Молодь на випл. забезп. і на безпл. продовженні	$ 161,198	$ 185,143	+ $ 23,945
Дорослі на випл. забезп. і на безпл. продовженні	592,866	634,442	+ $ 41,576
Разом неактивні чл.	$ 754,064	$ 819,585	+ 65,521
СУМИ ЗАБЕЗП. ВСІХ ЧЛЕНІВ	$ 18,823,164	$ 18,991,485	+ $168,321

СТАН УСІХ ЧЛЕНІВ І ЇХ СУМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В КАНАДІ ЗА ОСТАННІХ ДЕСЯТЬ РОКІВ

Кінець року	Число членів	Їх сума забезп.	Перес. сума забезп. члена
1970	9,525	$ 16,089,973	$1,689
1971	9,366	16,323,895	1,742
1972	9,279	16,659,847	1,795
1973	9,419	17,839,230	1,894
1974	9,418	18,671,810	1,982
1975	9,168	18,546,071	2,022
1976	9,003	18,487,137	2,053
1977	8,941	18,874,782	2,111
1978	8,742	18,823,164	2,153
1979	8,545	18,991,485	2,223

ПОГЛЯД У МАЙБУТНЄ

ЧИСЛА ДОДАТКОВИХ ГРАМОТ В ДЕП. ДОРОСЛИХ ЗА ОСТАННІХ ДЕСЯТЬ РОКІВ

Кінець року	Число всіх дор. членів	Число додаткових грамот
1970	47,432	4,347
1971	45,941	4,069
1972	45,172	4,028
1973	45,512	4,092
1974	45,151	4,101
1975	44,376	4,067
1976	43,867	4,029
1977	43,533	3,977
1978	42,766	4,037
1979	41,641	3,949

ЧИСЛА ГРАМОТ АКЦИДЕНТОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСНОВНИХ І ДОДАТКОВИХ

Стан з кінця року	Основні грамоти	Додаткові	Разом
1963	282	.796	1,078
1964	468	1,257	1,725
1965	648	1,501	2,147
1966	871	1,751	2,622
1967	981	1,956	2,937
1968	1,071	2,149	3,220
1969	1,035	2,329	3,634
1970	1,514	2,549	4,063
1971	1,628	2,728	4,356
1972	1,872	2,955	4,827
1973	2,220	3,324	5,544
1974	2,376	3,533	5,909
1975	2,469	3,586	6,055
1976	2,534	3,650	6,184
1977	2,743	3,836	6,579
1978	2,850	3,922	6,772
1979	2,903	3,959	6,862

ПЕРЕСІЧНИЙ ВІК ЧЛЕНІВ УНСОЮЗУ
(Числа з конвенційних звітів)

31-го грудня 1953 року	41.	років
31-го грудня 1957 року	36.	років
31-го грудня 1961 року	39.91	років
31-го грудня 1965 року	37.6	років
31-го грудня 1969 року	38.89	років
31-го грудня 1973 року	40.	років
31-го грудня 1974 року	41.06	років
31-го грудня 1975 року	41.6	років
31-го грудня 1976 року	40.78	років
31-го грудня 1977 року	42.29	років
31-го грудня 1978 року	44.5	років
31-го грудня 1979 року	43.11	років

СМЕРТНІСТЬ ЧЛЕНСТВА УНСОЮЗУ
(Відсоткові числа, базовані на віку членів та віку грамот)

Рік	% смертности
1965	54.4
1966	59.2
1967	58.8
1968	61.4
1969	58.09
1970	54.71
1971	57.22
1972	65.10
1973	52.79
1974	61.03
1975	51.33
1976	50.86
1977	52.51
1978	55.4
1979	54.5

ЧЛЕНИ ПЕРЕДПЛАТНИКИ „СВОБОДИ"

Стан з кінця року	Ціни місячної передплати 65ц.	50ц.	30ц.	Разом усіх Передплатн.
1965	11,951	374	2,100	14,425
1969	11,218	71	1,629	12,918
1970	10,691	57	1,480	12,228
1971	10,430	47	1,318	11,795
1972	10,257	38	1,159	11,454
1973	10,215	38	1,020	11,273
1974	10,055	31	895	10,981
1975	9,892	23	799	10,714
1976	9,823	24	706	10,553
1977	9,703	19	600	10,322
1978	9,543	14	509	10,066
1979	9,359	11	434	9,804

ЧИСЛА СПОДІВАНИХ ВИПЛАЧЕНИХ ГРАМОТ НА НАСТУПНИХ П'ЯТЬ РОКІВ

Рік	Виплачені Е грамоти Молоді	Дорослих	Виплачені Р грамоти Молоді	Дорослих	Разом
1980	562	371	339	595	1,837
1981	637	514	427	778	2,356
1982	570	471	380	750	2,171
1983	472	417	287	660	1,836
1984	448	402	274	630	1,764

ЧИСЛА НОВИХ ЧЛЕНІВ В РОКАХ ВІД 1933 ДО 1979 ТА СТАН ЧЛЕНСТВА ЗА КОНВЕНЦІЙНИМИ ЗВІТАМИ

Рік	Число нових чл.	Число всіх членів з кінцем даного року
1933	2,502	30,314
1934	2,870	
1935	2,161	30,335
1936	3,113	
1937	2,814	
1938	4,492	
1939	5,300	
1940	5,564	38,167
1941	3,859	
1942	3,240	
1943	3,191	
1944	4,085	
1945	2,990	45,720
1946	2,804	
1947	3,306	
1948	4,221	
1949	8,154	56,983
1950	8,710	
1951	7,313	
1952	5,733	
1953	4,682	70,221
1954	3,426	
1955	3,490	
1956	3,343	
1957	4,430	72,438
1958	3,727	
1959	4,998	
1960	3,567	
1961	4,830	81,441
1962	4,093	
1963	4,446	
1964	4,398	
1965	4,896	86,059
1966	4,994	
1967	4,400	
1968	3,872	
1969	5,462	89,107
1970	5,252	89,209
1971	4,056	88,366
1972	4,216	88,213
1973	4,668	89,119
1974	4,005	89,069
1975	3,111	88,112
1976	3,071	87,729
1977	3,743	87,655
1978	2,982	87,075
1979	2,648	85,928

В доповненні до свого друкованого звіту головний секретар подав цифри руху членства за перших три місяці 1980 року. В тому часі секретарі та організатори приєднали 498 нових членів, а в квітні ще 174 члени. З кінцем березня мав УНСоюз всіх 85,512 членів, що вказувало, що стан всього членства зменшився за три місяці цього року на 418 членів. За ці три місяці втратив УНСоюз 456 активних членів і стан активного членства з кінцем березня виносив 64,369 членів.

У перших місяцях 1980 року багато праці вимагало виготовлення річних звітів для забезпеченевих урядів стейтів ЗСА і провінцій Канади, яким вислано ці звіти при кінці лютого. В березні провели контролю діловодства УНСоюзу члени Головної Контрольної Комісії УНС.

Звітодавець інформував теж про збірку річних звітів від членів Головного Уряду, про їх друк та висилку всім членам Головного Уряду перед цим річним засіданням. На його прохання, надіслати йому звіти до 31-го березня, він отримав тільки 5 звітів до кінця березня, опісля до 17-го квітня наспіло додаткових 8 звітів, а в останній групі до 1-го травня прийшли ще 6 звітів. Всі ці звіти були видруковані та розіслані у двох окремих посилках всім членам Головного Уряду. Другі посилки були надані на пошту тиждень перед початком цього засідання. Решту звітів привезли головні урядовці зі собою та їх тут всім роздали.

Вкінці головний секретар В. Сохан попросив всіх членів Головного Уряду прочитати його друкований звіт ще перед точкою в програмі про обговорення та дискусію над звітами.

Звіт головного касира Уляни М. Дячук

У 1979 році закінчилося ще одне десятиріччя нашого століття. Десять років тому, прикінці 1969-го року, навряд чи хто міг передбачити, що інфляція цін у сімдесятих роках буде зростати в пересічному по 7.1% річно, в порівнянні до 2.3% пересічної річної інфляції шестидесятих років. Мабуть ніхто не уявляв собі, що за десять років ціна одного гальона газоліни зросте від 35 центів до $1.15. Не було теж фінансових й економічних експертів, які могли 10 років тому передбачити, що підставова відсоткова стопа, яку побирають банки від своїх найбільш довірених клієнтів і яка в грудні, 1969 року стояла на 8.5%, підійде в 1974 році до 12%, а опісля, впавши у 1977 році вже до 6.25%, знову зросте при кінці 1979 року до $15.25%, а в березні 1980 року аж до 20%.

Економічний і політичний клімат сімдесятих років можна сміло очеркнути, що він сприяв основній зміні довго існуючих підставових вартостей і давно прийнятих засад.

Рік 1979-ий позначився зростом цін на всі засадничо-підставові речі першої потреби, в першу чергу через зріст цін за нафтову ропу, яку постійно підносили її продуценти, арабські країни. За рік інфляція цін зросла понад 12%. Щоб здержати ріст інфляції, уряд поступово підносив відсоткову стопу за гроші, що їх банки позичають у Федеральнім Резервовім Банку, що з черги підносило відсоткову стопу всіх інших позичок.

Відсотки від гіпотечних позичок осягнули рекордово високу стопу, від 13% до 16% і це остаточно зовсім здержало покупців від придбання домів. Відсотки від вартісних паперів також зростали і при кінці року були на 4% вищі, як на його початку. Найвищі відсотки платили вартісні папери, видані на дуже короткий реченець.

Не допомагали унормуванню економічної ситуації міжнародні заворушення і напруження, як ситуація в Ірані та в Афганістані. Вони захитували віру у правильність інвестування в американських долярах і спричинювали втечу до інвестицій в золоті, що кольосально піднесло його ціну. Хоча від самого початку 1979 року експерти заповідали початок чергової рецесії, яка принесе впадок інфляції, нижчі відсотки і, на жаль, більше безробіття, економічні звідомлення не могли це підтвердити аж до квітня 1980 року.

На тлі такої економічної ситуації, ми старалися збільшити прибутки наших інвестицій і ними покрити зріст видатків, спричинених інфляцією. Наші видатки були постійно під контролею, щоб не допустити до надмірного зросту та щоб у можливо найкращий спосіб використати їх для росту організації і членства. Наскільки нам це пощастило, виказують довгі табелі циферних зіставлень у цьому звіті.

Найважливіші дані і пояснення до цифер подаю у розповідній формі для розгляду на цих наших нарадах.

Загальні прибутки УНСоюзу принесли в 1979 році суму $6,637,091, що є, приблизно, на $37,000 більша, як рік раніше.

Збірка членських вкладок дала у звітовому часі суму $3,031,949, що була на $47,996 меншою від суми зібраних вкладок у 1978, та на $20,000 меншою від суми, яку члени вплатили у 1977 р.

Переведена аналіза виказала, що рік раніше непередбачено вплинуло було майже $15,000 на покриття вкладок членів, які бажали заплатити вкладки, із спеціяльною знижкою, до дати дозріння грамот. Другою причиною зменшення вкладок був ще факт, що число активних членів протягом року впало на 1,125, а їх пересічна сума річних вкладок дала б саме $33,750. Також спостерігається чим раз виразніше бажання нових членів забезпечувати себе на вищі суми, але дешевшими клясами, наприклад, термінового забезпечення, чи ДП до 65 року життя із значно меншими вкладками, як мають кляси вивінувального, чи 20-літнього забезпечення, які були досі найпопулярнішими.

Відсотки від інвестицій принесли у звітовому часі суму $2,295,034, або $68,574 більше, чим попереднього року. В цій сумі не була включена сума понад $128,000, яку Українська Національна Корпорація Дому УНСоюзу відложила до заплати у 1980 році. Причини перенесення відсотків подані дальше у поясненнях до звіту Корпорації. Відсотки від бондів дали прибутків на суму $1,968,156, виказавши зріст на, приблизно, $209,000. Цей зріст треба завдячувати вищій відсотковій стопі, на який інвестується тепер у вартісних паперах.

Загальна сума видатків дала в 1979 році $5,716,178, себто біля $6,000 більше, як в 1978 році.

Членам, чи їх спадкоємцям, виплачено $2,617,699, або 45.80% всіх видатків. Ця сума є на майже $100,000 більшою, чим сума з попереднього року. Понад $970,000 виплачено членам за їх вивінувальні грамоти, або на $64,642 більше, ніж попереднього року. Грошеві звороти і посмертні допомоги майже рівняються сумам з попереднього року. Сума виплаченої дивіденди винесла $527,636.

Всіх інвестиційних видатків було у висоті $109,082.

Крім кожнорічних обнижень вартости наших інвестицій, списано до втрати вже останню позичку в сумі $39,066 на реальності при Вайс евеню в Південному Бронксі, яку перебрано було за гіпотечну позичку ще в 1972 році. Також продано гіпотечну позичку на домі при Гавстон вулиці в Мангаттені з втратою $5,516.

Сума організаційних видатків винесла $454,423, що є на майже $21,000 більшою, чим сума з попереднього року. Зменшено видатки на оголошення на $8,500 та впали винагороди відділових організаторів на $30,000, помимо підвишки організаційних винагород. Причиною цього є приєднання меншого числа нових членів.

В 1979 році затруднено двох нових спеціяльних організаторів і з цеї причини зросли кошти винагороди спеціяльних організаторів і їх подорожей на $33,780.

Платні, податки і забезпечення винесли суму $542,109, себто $8,670 менше, чим рік раніше. Платні працівників збільшилися на $17,300, а екзекутивних урядовців на $6,628.

Канцелярійні виплати винесли загальну суму $112,456.54, виказавши зменшення на суму $8,570.

З Фондів Братських виплачено понад $83,063. Понад $22,000 уділено стипендій потребуючим фінансової допомоги членам-студентам.

Таку ж саму суму виплачено хворим членам на допомогу та на дотації церквам, науковим і молодіжним установам. Усі дотації, як і поодинокі стипендії, є виказані у цьому звіті.

З Фонду Наглої Потреби, виасигновано суму $10,459. Біля $2,000 виплачено на висилку допомоги родинам ув'язнених дисидентів, а решту суми видано на кошти подорожі і на допомогу для звільнених дисидентів.

Канада

Канадські прибутки дали загальну суму $898,290, що було на $28,500 більше, як в 1979 році.

Збірка вкладок принесла біля $7,000 менше, як рік раніше. Загальна сума вплачених вкладок дала $435,302. Відсотки від бондів зросли на $37,000 і виказали загальну суму $405,253.

У рубриці видатків звіт виказує суму $433,366, що є на майже $50,000 менше, від суми з попереднього року. Це зменшення у видатках завдячуємо зворотові надплачених канадських корпораційних податків від прибутку.

Слід підкреслити, що майже ввесь тягар адміністрації спадає на членів в Америці і тому видатки в Канаді є мінімальні, отже тим самим майно канадських членів скоріше зростає. Треба також взяти до уваги, що всі кошти Конвенцій, Річних Нарад, Головного Уряду, як і кошти багатьох виїздів в терен покривається виключно американською валютою.

Самі кошти вдержання видавництва „Свобода", як і різні канцелярійні видатки, збільшили б канадські видатки у пропорції до кількости членів на принайменше дальших $112,000 річно. Майно членів Канади виносить на кінець звітового року суму $5,969,616 і виказало зріст на $494,923.57.

Союзівка

З готелярського підприємства „Союзівка" в 1979 році мала прибутків на суму $465,842, не включаючи стейтових податків від продажу у висоті $27,542; а в тім самім часі видатків було на суму $456,538, отже чистий зиск дав суму $9,304. Крім цього, „Союзівка" зробила багато направ коштом $27,779, як також закуплено нове умеблювання та вантажне авто за суму $24,131. Пероблено водопроводи до будинку Київ, тенісові корти, кімнати у будинках Полтава і Ворохта, направлено стіни біля будинку Веселка, змінено огрівач води для головного будинку і т.п. Ці видатки покрито в більшості з чистих прибутків за роки 1978 і 1979.

„Свобода"

Видавництво „Свобода" виказало в 1979 році всіх прибутків на суму $730,893. Рік раніше, прибутки були на $95,000 менші. Біля $22,000 більше одержано за оголошення і за друкарські роботи, але других $64,500 мусів УНСоюз доплатити за своїх членів для вдержання видавництва. Члени-передплатники вплатили, враз із своїми вкладками, приблизно суму $76,500, а організація виасигнувала за членів з власних фондів суму $331,229, або по $26.00 на кожного члена-передплатника. Передбачається, що кошти продукції надальше зростатимуть через постійний зріст оплати за пересилку, папір та підвишку платень. Тому необхідно, щоб ці наради Головного Уряду застановилися над піднесенням річної передплати щоденника для членів, яка ще від 1958 року постійно виносить $7.80. Передплата для не-членів по кількох підвишках тепер є $30.00.

Бюджет на 1980 рік можна було збалянсувати тільки тоді, якщо УНСоюз доложить вже суму $389,000, тобто на $58,000 більше, чим в 1979 році.

Для збільшення прибутків необхідно, щоб друкарня приймала і виконувала більше друкарських замовлень, тимбільше, що має вже потрібні наймодерніші машини і має повний склад вишколених працівників.

Видатки дали загальну суму майже $731,000. В половині 1979 року Поштовий уряд значно підніс оплату за висилку газет і це збільшило видатки на $62,577. Попереднього, 1978 року, кошти висилки виносили не повних $100,000, в 1979, $162,362, а на 1980 рік передбачається вже біля $175,000. Кошти матеріялів, зокрема фільми і папір, зросли у звітовому часі на $15,000. Також виплачено на $25,773 більше платень і на $3,000 податків.

Для повного образу фінансового стану видавництва треба ще додати, що УНСоюз вповні покриває всі оплати за групове і шпитальне забезпечення та забезпечення від каліцтва працівників „Свободи", як і їх пенсійні вклади коштом, приблизно, від $50 до 60,000, які не є включені у видатках „Свободи".

Звіт УНКорпорації Дому УНСоюзу

Книжки допоміжної корпорації, правного власника нашого вудинку, виказали за 1979 рік, усіх прибутків на суму $1,707,498, що є на $126,129 більше, від попереднього року.

З чиншів прибула сума $1,557,971, з паркування $23,375, з відсотків від ощадностей одержано суму $28,825 а других $96,940 повернули нам мешканці будинку за устаткування їх приміщень. Порівнуючи ці суми із сумами минулорічного замкнення, чинші зросли на $2,363, оплати за паркування подвоїлися, як також більше чим подвоїлися відсотки від ощадностей. На 1980 рік передбачено всіх чиншів у висоті $1,787,000, а всіх прибутків на загальну суму $1,876,376.

Видатків оперативних, тобто за газ, електрику, чищення, воду, забезпечення, обслугу машин і вінд та за податки було на суму $547,357.50. З огляду на заплачення двох премій за забезпечення, тобто за 1978 і 1979 роки, збільшено ці видатки на $10,537. У звітовому часі введено компюторську систему Босс фірми Гонійвел, для кращої контролі огріття і охолоджування будинку. Цю систему високо рекомендували нам архітект будинку, як і експерти-інженери. За 24 місяці кошти запровадження цієї системи повинні повернутися нам через заощадження коштів на огріття і охолоджування.

Адміністративні кошти, як платні забезпечення працівників, оголошення, комісове за винайм і т.п., дали суму $104,738, або майже на $10,000 менше від попереднього року. Кошти оголошень в американській пресі виносили біля $17,000.

За позички корпорація виплатила власникам боргових зобов'язань суму $515,404, а УНСоюзові $100,000. Дальших $128,000 відсотків належних УНСоюзові відложено до 1980 р. з огляду на потребу фондів для слати позичок членів.

Всіх видатків було у висоті $1,267,500, себто на $103,269 менше, чим попереднього року.

Боргові зобов'язання

На 1-го жовтня 1979 року дозріли були всі боргові зобов'язання на загальну суму $6,518,600. По опитуванні членів, виявилося, що одна третя частина членів бажала звороту своїх ощадностей. Щоб сплатити ці членські позички, в сумі $2,370,100 ми звернулися до банку Комершел Траст, який погодився позичити корпорації дому без заставу але за гарантією УНСоюзу суму $1,900,000 на відотковій стопі, яку побирають банки від своїх найпевніших клієнтів. В даному часі, відсоткова стопа виносила вже 11%, але в 1980 році вона постійно зростала, дійшовши у березні вже аж до 20%. Щоб обмежити висоту банкової позички та платити менші відсотки, УНСоюз збільшив свою позичку до суми $8,000,000, а корпорація своїми власними фондами сплатила суму $555,100.

З кінцем 1979 року позички членів виносили $4,095,200, Союзова позичка дальше $8,000,000, а банкова позичка суму $1,315,000. В лютому 1980 року, збільшено банкову позичку до суми $1,470,000, а позички членів впали до $3,987,200.

Майно УНСоюзу

Майно УНСоюзу на кінець 1979 року виносило суму $44,036,212 і збільшилося у звітовому часі на $920,912. Воно було ульоковане так:

БОНДИ:

Через зріст інфляції, відсоткова стопа нововидаваних вартісних паперів постійно зростала. Протягом 1979 року закуплено 25 бондів на відсотковій стопі від 9¾% до 12⅛% на загальну суму $2,473,639. В цій сумі є включена також сума $529,458, за яку були закуплені і сплачені ще 1979 р. короткореченцеві банкові цертифікати.

Відкликано дозрілих або продано 21 бондів на суму 959,335, які приносили вбільшості 2¾%, 3% чи 3¼% річно.

Продано три бонди на суму $107,000 з втратою $7,369.00, яка до року повернеться із збільшених відсотків закуплених бондів. На кінець року в бондах була інвестована сума $31,482,046, або 71.5% всього майна. Бонди американських фірм є передержувані в опікуючім відділі банку Комершел Траст в Джерзі Ситі. Канадські бонди переховує Забезпеченевий Уряд Канади в Отаві.

УДІЛИ:

УНСоюз є власником трьох уділів, закуплених ще в 1971 році. Майже $151,500 є ульокованих в т. зв. МЮЧУЄЛЬ ФАНД фірми КОЛОНІЯЛ СІНІОР СЕКЮРІТІС, які принесли $10,849 дивіденди, або 7.16%.

Інших 20,000 уділів компанії Гамільтон ІНВЕСТМЕНТ ТРАСТ від двох років не приносять відсотків, але ринкова ціна цих уділів зросла за рік на $15,000, або 37.5% завдяки деякому покращенню фінансового стану компанії.

ГІПОТЕЧНІ ПОЗИЧКИ:

З кінцем 1979 р. УНСоюз був власником 147-ох перших гіпотечних позичок на загальну суму $2,333,332; 127 в Америці і 20 в Канаді. Протягом року уділено 8 гіпотечних позичок в Америці, на загальну суму $205,500 та дві позички в Канаді на суму $62,000. Відсоткова стопа вагалася між 8⅜% і 10½% річно. Збільшено існуючі позички сумою $13,142.79. Згідно з рішенням минулорічних Річних Нарад Головного Уряду, членам уділялося позички на відсотковій стопі на ½% нижчій, як побирали у даній околиці інші фінансові американські, чи канадські установи. Нашою черговою вимогою було, щоб ціла родина мала в УНСоюзі життєве забезпечення на загальну суму, рівну сумі гіпотечної позички. В 1979 році замкнено гіпотечну позичку на домі Відділів УНСоюзу у Форд Ситі, Па. і нашу позичку вповні сплачено.

ПОЗИЧКИ:

Сума позичок на підклад членських грамот зросла на $53,337 та виносила загальну суму $564,837.

Досі ця сума не виявляла спеціяльного зросту, але мабуть тепер інфляція змушує членів затягати такі позички. Від цих позичок побираємо надальше тільки 4%, хоча статут УНСоюзу дозволяє нам брати 6%. Ми уважали, що так низька відсоткова стопа є допоміжним засобом у продаванні забезпечення. Невідомо є наскільки наші секретарі і організатори уживають того аргументу при забезпечуванні членів. З огляду на велике збільшення позичок, яке продовжується в 1980 році, від 1-го липня 1980 року будемо вимагати вже 6%, як це нам дозволяє статут. Взявши до уваги теперішню відсоткову стопу інших позичок, позичка в УНСоюзі на 6% є ще дальше дуже атрактивною.

РЕАЛЬНОСТІ:

УНСоюз є власником одного великого будинку в Ню Йорку, перебраного за гіпотечну позичку з книжковою вартістю $42,820. Цей будинок є в тракті продання. Протягом 1979 року нам не пощастило продати будинків, де приміщувалася наша попередня канцелярія, при Гренд Стріт в Джерзі Ситі, хоч було багато заінтересованих покупців. Книжкова вартість третьої реальности, „Союзівки", є $623,634.

ДРУКАРНЯ „СВОБОДИ":

В 1979 році закуплено кілька нових машин для справного виконування друкарських завдань. Придбано машину для адресовання газет коштом $4,885.00. Випозичувані компюторські машини до складання фірми Компюграфік заступлено машинами фірми Адресограф за суму $30,618.

ANNUAL STATEMENT OF UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC. 1979

ASSETS:	
* Bonds	$31,469,153
* Common stocks	173,117
Mortgage loans on real estate	2,333,332
Properties occuppied by the society	30,000
Properties acquired in satisfaction of debt	42,820
Certificate loans and liens	564,837
Cash on hand and on deposit	210,947
Other invested assets	8,000,000
Premiums actually collected by subordinate lodges not yet remitted to Home Office	4,332
Life insurance premiums and annuity considerations deffered and uncollected	79,165
Accident and health premiums due & unpaid	1,346
Investment income due and accrued	748,969
TOTAL:	$43,658,022

** Assets are valued according to statutory requirements and the basis of Valuations prescribed by the National Association of Insurance Commissioners in the book, "Valuations of Securities".*

LIABILITIES, SPECIAL RESERVES AND UNASSIGNED FUNDS

Aggregate reserve for life certificates and contracts	29,647,764
Aggregate reserve for accident and health cerificates	15,227
Supplementary contracts without life contingencies	154,197

Certificate and contract claims:

Life	$234,635
Accident and health	5,000
Provision for refunds payable in following calendar year — estimated amounts:	
Apportioned for payment to December 31, 1980	542,137
Premiums and annuity considerations received in advance less $ none discount; including $25,611 accident and health premiums	718,140
Commisions to fieldworkers due or accrued — life and annuity $96,696 accident & health $2,546	99,242
General expenses due or accrued	16,118
Taxes, licenses and fees due or accrued	6
Net adjustment in assets & liabilities due to foreign exchange rate	374,738
Unearned investment income	153
Amount withheld or retained by Society as agent or trustee	5,699
Liability for benefits for emploees and fieldworkers if not included above	25,740
Printing plant expenses due and unpaid	28,097
Mandatory securities valuation reserve	459,549
Unexpired subscriptions to Official Publication	30,786
TOTAL liabilities	32,357,231
Unassigned funds & special reserves	11,300,790
TOTAL:	$43,658,022

RECONCILIATION OF LEDGER ASSETS:

Increases in ledger assets:

Premiums on life certificates & annuity considerations	$2,934,970
Accident and health cash premiums, including $5,122 certificate, membership and other fees	84,035;
Considerations for supplementary contracts without life contingencies	5,395
Gross investment income	2,806,357
Income printing plant	730,893
Sale of Ukrainian Publications	14,563
Donation received	6,825
Reinsurance exp. refund	178
From sale or maturity of ledger assets	982
Toatal increases in ledger assets	**$6,584,202**

DECREASES IN LEDGER ASSETS:

Certificate and contract claims (life)	$1,754,885
Accident and health	15,000
Interest on certificate funds	2,922
Surrender values	287,217
Refunds to members	527,636
Total paid members and beneficiares	**$2,587,661**
Paid for claims on supplementary contracts without contingencies	12,959

Commissions to fieldworkers:

Life insurance and annuities	$392,352
Accident and health	9,077
Total:	$401,429
Decrease in escrow funds	7,499
General expenses and fraternal payments	1,727,937
Taxes, licenses and fees	126,907
Printing plant expenses	730,950
From sale or maturity of ledger assets	51,952
By adjustment in book value of ledger assets	15,990
Total decreases in ledger assets	**$5,663,287**

RECONCILIATION BETWEEN YEARS

Amount of ledger assets December 31st of previous year	$43,115,299
Increase (+) or decrease (—) in ledger assets during the year	+ 920,912
Total = ledger assets December 31, of current year	**$44,036,212**

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

Valuation Exhibit as December 31, 1979

Total admitted assets	$43,658,022
Liabilities & Unassigned Funds:	
Reserve for life certificates	$29,647,764
Reserve for ADD certificates	15,227
Claim & accrued liabilities	2,694,240
Total liabilities	**$32,357,231**
Margin of safety to certificate holders	11,300,790
Total:	$43,658,022
The ratio of admitted assets to total liabilities at December 31, 1979 was	134.92%
The ratio of interest earned on all funds during the year 1979 was	5.54%

(Signed by)

GLEN GAMMILL
PEAT, MARWICK, MITCHELL & CO.
(Counsulting Actuaries)
JOHN O. FLIS
Supreme President
ULANA M. DIACHUK
Supreme Treasurer

Тим самим, всі компютори-складачі є одного типу, тієї самої фірми, і працівники, засвоївши собі спосіб праці на однім, можуть без перевишколювання уживати кожну іншу компюторську машину.

Закуплено машину до виробу плит та набуто новий електричний ніж до краяння паперу коштом $5,484.00 та ще деякі інші менші устаткування за суму 881.00.

Книжкова вартість друкарських машин на кінець 1979 року виносила $163,732.00.

ЕЛЕКТРОНІЧНІ МАШИНИ:

В 1979 році закуплено другу машину БОРОВС КОРП., типу „Л 9000", яка швидше і більше праці виконує, як попередня, типу „Е 5000", яку ми задержали.

Позичка для УНКорпорації Дому УНСоюзу

З кінцем 1978 року ця позичка виносила $7,650,000. В першій половині 1979 року сплачено позичку сумою $150,000. 1-го жовтня 1979 року всі позички від наших членів дозріли і коли одна третя частина членів зажадала звороту їх позичок, УНСоюз збільшив свою позичку сумою $500,000, до суми $8,000,000, на яку то суму Корпорація підписала УНСоюзові гіпотечну позичку. Від цієї позички УНСоюз побирає тільки 3% річно, але також не платить корпорації жадних чиншів за приміщення друкарні і адміністрації „Свободи", як і приміщень Головної Канцелярії, які займають майже три поверхи нашого будинку. Ринкова ціна цих чиншів принесла б корпорації приблизно додаткових $425,000.

Майно УНСоюзу, як уже згадано, з кінцем 1979 року осягнуло суму 44,036.212. У пересічному воно принесло 5.54 відсотків. Надвишка резерви дала суму $11,300,790, виказавши зріст на $331,742. На підставі оцінки всіх грамот, встановлено резерву у висоті $29,662,971 на покриття наших зобов'язань за грамоти життєвого і акцидентового забезпечення. Процентове відношення признаного майна до наших зобов'язань дало 134.92%, а рік раніше, 134.70%. На кожних $100 наших зобов'язань УНСоюз має 134.92% на їх покриття.

В році 1980 плянуємо:

1. Зреформувати дивідендову схему в користь членів, які є забезпечені довше чим 10 років. Цю зміну започатковано 1979 року, але не пощастило тоді закінчити.

2. Надальше вимінювати бонди, продаючи маловідсоткові і купуючи вище відсоткові.

3. Уділяти гіпотечні позички на змінній відсотковій стопі в цей сам спосіб, як дозволено уділяти в квітні ц.р. федеральним щадницям.

Без сумніву, найціннішим майном кожної організації і громади — є людина, а радше люди, її члени. Ріст організації і доля громади залежить тому від їх скількости і якости.

Для виконування більших завдань і для досягнення вищих цілей організація мусить спиратися на більшій кількості членства. Тому не дивно, що УНСоюз від початків свого існування старався притягнути в свої ряди якнайбільше число українців. Пропагував це ще о. Григорій Грушка, бажаючи, щоб усі його земляки об'єдналися в своїй організації.

Для осягнення цієї мети в часах великої конкуренції на асекураційнім ринку, ми мусимо вживати ряд нових засобів для нашої праці. Наші організатори і секретарі мусять перейти вишколи, щоб познайомитися з новими методами продавання забезпечення. Наші грамоти треба достосувати до вимоги теперішніх часів і тих, які забезпечення найбільше потребують. У часах, коли оголошення є чи не найважливішим способом для зазнайомлення читачів газети, слухачів радіопередач, чи глядачів телевізії, є необхідним поступово змодернізовувати нашу пропаганду, щоб вірно і всебічно інформувати про позитиви членства в УНСоюзі.

У першу чергу ми мусимо притягнути і заохотити до праці нові кадри молодих людей, для яких УНСоюз буде найважливішою передовою організацією, які будуть працювати для добра цієї установи і радіти її успіхами, бо це будуть і їхні успіхи. УНСоюз, який був все тривкою установою, мусить надалі залишитися сильним, бо він є фундаментом української громади в Америці.

ПРИБУТКИ

	1978	1979	Порівняння
Членські вклади	$3,079,946.53	3,031,949.83	— 47,996.70
Відсотки від:			
Позички для УНКорп. Дому УНСоюзу	237,043.75	100,000.00	— 137,043.75
Уділів	8,655.61	10,895.12	+ 2,239.51
Банкових конт	1,842.49	9,823.64	+ 7,981.15
Бондів	1,759,200.86	1,968,156.58	+ 208,955.72
Позичок на грамотах	20,795.20	20,433.50	— 361.70
Гіпотечних позичок	198,921.57	185,725.53	— 13,196.04
Разом:	$ 2,226,459.48	$ 2,295,034.37	+ $ 68,574.89
Прибутки книгарні й друкарні	635,876.18	730,893.25	+ 95,017.07
Прибутки Союзівки	480,101.38	499,136.66	+ 19,035.28
Чинш від реальностей	31,511.17	31,248.35	— 262.82
Амортизація і зиск при продажі інвестицій:			
Піднесено вартість бондів	3,758.16	3,804.99	+ 46.83
Зиск при продажі бондів	1,385.11	982.87	— 402.24
Зиск при продажі нерухомостей	—	—	—
Разом:	$ 5,143.27	$ 4,787.86	$ — 355.41
Різні прибутки:			
Пожертви до Братських Фондів	—	123.40	+ 123.40
Перенос до Сирітського Фонду посм. виплат і дозрілих вивінувальних грамот	9,000.00	5,395.84	— 3,604.16
Пожертви до Фонду Наглої Потреби	14,634.73	5,702.51	— 8,932.22
З продажі книжок (Енциклопедія)	14,540.33	14,563.11	+ 22.78
Стипендійна Фундація ім. Й. Волка	87,075.15	1,000.00	— 86,075.15
Разом:	$ 125,250.21	$26,784.86	$ — 98,465.35
Разом звороти:			
Посмертних запомог за реасекурацію	15,809.00	17,078.00	+ 1,269.00
Вкладки за реасекурацію	—	178.00	+ 178.00
Разом:	$ 15,809.00	17,256.00	+ 1,447.00
Загальні прибутки:	**$ 6,600,097.22**	**$ 6,637,091.18**	**$ + 36,993.96**

ВИДАТКИ:

	1978	1979	Порівняння
Виплачено членам:			
Грошеві звороти	285,974.62	287,217.45	+ 1,242.83
Посмертні запомоги	783,349.34	792,745.87	+ 9,396.53
Подвійне забезпечення від випадку	8,500.00	4,500.00	— 4,000.00
Акцидентове забезпечення	22,500.00	15,000.00	— 7,500.00
Забезп. для дітей, яких родичі померли	4,199.03	4,076.77	— 122.26
Дозрілі вивінувальні грамоти	905,998.33	970,640.42	+ 64,642.09
Дивіденда	509,259.99	527,636.53	+ 18,376.54
Сирітські виплати	1,000.00	12,959.57	+ 11,959.57
Відсотки за сирітські виплати	101.83	2,922.55	+ 2,820.72
Разом:	$ 2,520,883.14	$ 2,617,699.16	$ + 96,816.02
Інвестиційні виплати і амортизація:			
Втрати на гіпотечних позичках	16,140.67	44,583.30	+ 28,442.63
Відсотки від закуплених бондів	11,531.01	15,079.50	+ 3,548.49
Банкова оплата за опіку над бондами	5,783.22	6,084.66	+ 301.44
Амортизація бондів	7,684.07	7,787.51	+ 103.44
Обниження вартости друкарських і елек. машин	13,147.60	12,167.98	— 979.62
Обниження вартости реальностей	15,688.35	15,990.62	+ 302.27
Втрати при продажі бондів	15,720.89	7,369.26	— 8,351.63
Інвестиційні виплати — загальні	532.00	25.00	— 507.00
Оплати за канадські чеки	140.02	(5.58)	— 145.60
Разом:	$ 86,367.83	$ 109,082.25	+ 22,714.42

	1978	1979	Порівняння
„Свобода" за орган	343,200.00	407,700.00	+ 64,500.00
Виплати друкарні й книгарні	635,512.24	730,950.78	+ 95,438.54
Виплати Союзівки	456,022.22	513,494.32	+ 57,472.10
Виплати на реальностях	43,520.26	38,058.53	— 5,461.73
Кошти головних союзових засідань:			
Кошти 29-ої Конвенції	322,473.78	15,163.00	— 307,310.78
Річні Засідання Головного Уряду	8,833.23	29,474.38	+ 20,641.15
Кошти контролі	6,586.02	6,625.90	+ 39.88
Разом:	$ 337,893.03	$ 51,263.28	— 286,629.75

	1978	1979	Порівняння
Організаційні видатки:			
Оголошення і публікації	26,912.70	18,388.57	— 8,524.13
Лікарські бадання нових членів	3,849.20	3,440.60	— 408.60
Винагороди відділових організаторів	73,085.00	57,360.45	— 15,724.55
Винагороди обласних організаторів	13,835.01	43,998.85	+ 30,163.84
Винагороди предсідників і касирів	1,945.50	1,555.00	— 390.50
Звороти коштів секретарям	290,756.62	298,514.82	+ 7,758.20
Винагорода головного лікаря	750.00	2,250.00	+ 1,500.00
Кошти подорожей обл. організаторів	18,945.54	22,631.77	+ 3,686.23
Кошти окружних зборів	3,359.14	6,282.95	+ 2,923.81
Разом:	$ 433,438.71	$ 454,423.01	+ 20,984.30
Платні, податки і забезпечення:			
Шпитальне забезпечення	26,574.88	30,716.48	+ 4,141.60
Пенсійний фонд	104,796.20	63,228.60	— 41,567.60
Групове забезпечення	10,452.28	9,491.17	— 961.11
Забезпечення від випадку під час праці	6,501.00	6,852.00	+ 351.00
Платні екзекутивних урядовців	91,333.40	97,962.00	+ 6,628.60
Платні працівників	279,358.92	296,656.18	+ 17,297.26
Федеральні і стейтові податки — соціяльне забезпечення і безробіття	31,639.41	36,918.21	+ 5,278.80
Канадські домініяльні і провінційні податки, соціяльне забез. і безробіття	124.15	285.00	+ 160.85
Разом:	$ 550,780.24	$ 542,109.64	— 8,670.60
Канцелярійні виплати:			
Книжки і друки	774.71	1,136.20	+ 361.49
Машини і устаткування	1,830.21	7,431.32	+ 5,601.11
Загальні видатки	9,926.32	14,639.33	+ 4,713.01
Забезпечення	11,665.59	3,708.57	— 7,957.02
Винайм і опіка машин	21,806.49	17,142.81	— 4,663.68
Відділові прибори	5,455.44	478.70	— 4,976.74
Виготовлення дивіденди	5,484.60	5,456.14	— 28.46
Друки і прибори	35,534.07	32,139.23	— 3,394.84
Поштові оплати	15,538.58	16,931.00	+ 1,392.42
Телефон	13,010.82	13,393.24	+ 382.42
Разом:	$ 121,026.83	$ 112,456.54	— 8,570.29
Різні виплати:			
Статистичні кошти актюарія	11,522.31	9,951.90	— 1,570.41
Канадські корпораційні видатки від вкладок і прибутків	38,431.68	(24,353.85)	— 62,785.53
Вкладки до Братських Конґресів	2,140.44	2,166.47	+ 26.03
Оплати до забезпеченевих урядів	17,350.65	14,721.66	— 2,628.99
Вкладки за реасекурацію	12,036.24	12,943.93	+ 907.69
Податки від гіпотечних реальностей	1,202.30	7,499.24	+ 6,296.94
Загальні кошти подорожей	33,767.75	31,121.16	— 2,646.59
Виплати канадської канцелярії	2,986.37	1,826.40	— 1,159.97
Разом:	$ 119,437.74	$ 55,876.91	— 63,560.83
Дотації, допомоги і публікації:			
Спортова акція	3,510.31	4,499.31	+ 989.00
Запомога членам	24,130.00	22,530.00	— 1,600.00
Дотації церквам, науковим установам і організаціям	14,053.57	23,025.00	+ 8,971.43
Стипендії	16,650.00	22,550.00	+ 5,900.00
Пожертви з Фонду Наглої Потреби	3,828.33	10,459.07	+ 6,630.74
Разом:	$ 62,172.21	$ 83,063.38	+ 20,891.17
Загальні видатки:	**$5,710,254.45**	**$ 5,716,178.33**	**+ 5,923.88**

INCOME

	1978	1979	*Increase* Decrease
Dues from members	$ 3,079,946.53	3,031,949.83	— 47,996.70
Interest received from:			
Loan to UNURBAN Renewal Corp.	237,043.75	100,000.00	— 137,043.75
Stocks	8,655.61	10,895.12	+ 2,239.51
Banks	1,842.49	9,823.64	+ 7,981.15
Bonds	1,759,200.86	1,968,156.58	+ 208,955.72
Certificate loans	20,795.20	20,433.50	— 361.70
Mortgage loans	198,921.57	185,725.53	— 13,196.04
Total:	$ 2,226,459.48	$ 2,295,034.37	+ 68,574.89
Income of printing plant	635,876.18	730,893.25	+ 95,017.07
Income of UNA Estate — Soyuzivka	480,101.38	499,136.66	+ 19,035.28
Rent — real estate	31,511.17	31,248.35	— 262.82
Amortization & profit on sale of investments:			
Accrual of discount on bonds	3,758.16	3,804.99	+ 46.83
Profit on sale of bonds	1,385.11	982.87	— 402.24
Profit on sale of real estate	—	—	—
Total:	$ 5,143.27	$ 4,787.86	— 355.41
Miscellaneous income:			
Donation to Fraternal Fund	—	123.40	+ 123.40
Transfer to Orphan's Fund	9,000.00	5,395.84	— 3,604.16
Donation to Emergency Fund	14,634.73	5,702.51	— 8,932.22
Sale of Ukrainian Publications	14,540.33	14,563.11	+ 22.78
Taxes held in escrow	—	—	—
Joseph Wolk Scholarship Fund	87,075.15	1,000.00	— 86,075.15
Total:	$ 125,250.21	$ 26,784.86	— 98,465.35
Refunds:			
Reinsurance experience refund	—	178.00	+ 178.00
Reinsurance recovered	15,809.00	17,078.00	+ 1,269.00
Total:	$ 15,809.00	$ 17,256.00	+ 1,447.00
Grand total:	**$ 6,600,097.22**	**$ 6,637,091.18**	**+ 36,993.96**

DISBURSEMENTS

	1978	1979	Increase Decrease
Benefits paid to members:			
Cash surrender	285,974.62	287,217.45	+ 1,242.83
Death benefits	783,349.34	792,745.87	+ 9,396.53
Addl. accidental death benefits	8,500.00	4,500.00	— 4,000.00
Accidental death & dismemberment benefits	22,500.00	15,000.00	— 7,500.00
Payor death benefits	4,199.03	4,076.77	— 122.26
Endowment matured	905,998.33	970,640.42	+ 64,642.09
Dividend to members	509,259.99	527,636.53	+ 18,376.54
Trust fund disbursed	1,000.00	12,959.57	+ 11,959.57
Interest on trust fund paid	101.83	2,922.55	+ 2,820.72
Total:	$ 2,520,883.14	$ 2,617,699.16	+ 96,816.02
Investment expenses & amortization:			
Investment losses on mortgages	16,140.67	44,583.30	+ 28,442.63
Accrued interest on bonds	11,531.01	15,079.50	+ 3,548.49
Bank charges for Custodian Acct.	5,783.22	6,084.66	+ 301.44
Amortization of premiums on bonds	7,684.07	7,787.51	+ 103.44
Depreciation of printing plant & EDP equipment	13,147.60	12,167.98	— 979.62
Depreciation of real estate	15,688.35	15,990.62	+ 269.73
Loss on sale of bonds	15,720.89	7,369.26	+ 8,351.63
Investment expenses — gen'l	532.00	25.00	— 507.00
Collection charges on Canadian checks	140.02	(5.58)	— 145.60
Total:	$ 86,367.83	$ 109,082.25	+ 39,385.14

	1978	1979	Increase Decrease
Official publication "Svoboda"	343,200.00	407,700.00	+ 64,500.00
Operating expenses — printing plant	635,512.24	730,950.78	+ 95,438.54
Operating expenses — UNA Estate	456,022.22	513,494.32	+ 57,472.10
Operating expenses — real estate	43,520.26	38,058.53	— 5,461.73
Expenses of Annual Meeting & Convention:			
Convention expenses	322,473.78	15,163.00	— 307,310.78
Expenses of Annual Session	8,833.23	29,474.38	+ 20,641.15
Auditing Committee expenses	6,586.02	6,625.90	+ 39.88
Total:	$ 337,893.03	$ 51,263.28	— 286,629.75
Organizing Expenses:			
Advertising	26,912.70	18,388.57	— 8,524.13
Medical inspections	3,849.20	3,440.60	— 408.60
Reward to Branch Organizers	73,085.00	57,360.45	— 15,724.55
Reward to Special Organizers	13,835.01	43,998.85	+ 30,163.84
Reward to Branch President & Treasurer	1,945.50	1,555.00	— 390.50
Reward to Branch Secretaries	290,756.62	298,514.82	+ 7,758.20
Supreme Medical Examiner's fee	750.00	2,250.00	+ 1,500.00
Traveling expenses — Spec. Organizers	18,945.54	22,631.77	+ 3,686.23
Field conferences	3,359.14	6,282.95	+ 2,923.81
Total:	$ 433,438.71	$ 454,423.01	+ 20,984.30
Salaries, Taxes & Insurance:			
Employee hospitalization plan	26,574.88	30,716.48	+ 4,141.60
Employee pension plan	104,796.20	63,228.60	— 41,567.60
Insurance — group	10,452.28	9,491.17	— 961.11
Insurance — Workmen's Compensation	6,501.00	6,852.00	+ 351.00
Salaries of executive officers	91,333.40	97,962.00	+ 6,628.60
Salaries of office employees	279,358.92	296,656.18	+ 17,297.26
Taxes — Federal & State, unempl., Social Sec. and withholding	31,639.41	36,918.21	+ 5,278.80
Taxes — Can., Dom., Prov. & unempl. Soc. Sec.	124.15	285.00	+ 160.85
Total:	$ 550,780.24	$ 542,109.64	— 8,670.60
General office expenses:			
Books & periodicals	774.71	1,136.20	+ 361.49
Furniture & equipment	1,830.21	7,431.32	+ 5,601.11
General office maintenance & expenses	9,926.32	14,639.33	+ 4,713.01
Insurance	11,665.59	3,708.57	— 7,957.02
Rental & services (IBM & others)	21,806.49	17,142.81	— 4,663.68
Lodge suplies purchased	5,455.44	478.70	— 4,976.74
Preparation & servicing of dividend account	5,484.60	5,456.14	— 28.46
Printing & stationery	35,534.07	32,139.23	— 3,394.84
Postage	15,538.58	16,931.00	+ 1,392.42
Telephone	13,010.82	13,393.24	+ 382.42
Total:	$ 121,026.83	$ 112,456.54	— 8,570.30
Miscellaneous expenses:			
Actuarial & statistical expenses	11,522.31	9,951.90	— 1,570.41
Canadian Corporation tax on premium & income	38,431.68	(24,353.85)	— 62,785.53
Dues to Fraternal Congresses	2,140.44	2,166.47	+ 26.03
Insurance department fees	17,350.65	14,721.66	— 2,628.99
Reinsurance premium paid	12,036.24	12,943.93	+ 907.69
Taxes held in escrow — paid	1,202.30	7,499.24	+ 6,296.94
Traveling expenses — general	33,767.75	31,121.16	— 2,646.59
Operating expenses — Can. office	2,986.37	1,826.40	— 1,159.97
Total:	$ 119,437.74	$ 55,876.91	— 63,560.83
Support, grants & publications:			
Youth sport activities	3,510.31	4,499.31	+ 989.00
Support paid to indigent members	24,130.00	22,530.00	— 1,600.00
Donation to organizations	14,053.57	23,025.00	+ 8,971.43
Scholarships	16,650.00	22,550.00	+ 5,900.00
Donation from Emergency Fund	3,828.33	10,459.07	+ 6,630.74
Total:	$ 62,172.21	$ 83,063.38	+ 20,891.17
Total disbursements:	$ 5,710,254.45	$ 5,716,178.33	+ 5,923.88

БРАТСЬКІ ФОНДИ

	1978	1979
Прибутки:		
Членські вкладки	$75,076.55	$74,032.53
Відсотки від банків	197.39	87.38
Відсотки від бондів	29,445.13	32,867.73
Перенос на підвищення вартости бондів	48.62	49.55
Дотації	—	123.40
З продажі англомовної Енциклопедії Українознавства	14,344.33	14,350.21
Пожертви до фонду ім. Й. Волка	87,075.15	1,000.00
Разом;	$206,187.17	$122,510.80
Видатки:		
Амортизація бондів	27.54	29.93
Кошти Конвенції	322,473.78	15,163.00
Запомоги членам	24,130.00	22,530.00
Дотації церквам, науковим установам і організаціям	14,053.57	23,025.00
Стипендії	16,650.00	22,550.00
Разом:	$377,334.89	$ 83,297.93

ФОНД СИРІТСЬКИЙ

	1978	1979
Прибутки:		
Відсотки від бондів	17,475.08	18,095.14
Перенос на підвищення вартости бондів	30.31	42.45
Перенос посмертних виплат	9,000.00	5,395.84
Разом:	$26,505.39	$ 23,533.43
Видатки:		
Відсотки від закуплених бондів	—	700.34
Амортизація бондів	41.95	43.95
Виплата сирітських частей	1,000.00	12,959.57
Відсотки від сирітських частей	101.83	2,922.55
Разом:	$ 1,143.78	$ 16,626.41

ФОНД ЗАХИСТУ

	1978	1979
Прибутки:		
Прибутки Союзівки	$480,101.38	$ 499,136.66
Разом:	$480,101.38	$499,136.66
Видатки:		
Видатки Союзівки	456,022.22	513,494.32
Разом:	$456,022.22	$ 513,494.32

ФОНД НАГЛОЇ ПОТРЕБИ

	1978	1979
Прибутки:		
Відсотки від бондів	$2,299.25	$ 3,292.37
Перенос на підвищення вартости бондів	—	4.10
Пожертви до Фонду Наглої Потреби	14,634.73	5,702.51
Зиск при продажі бондів	—	—
Разом;	$ 16,933.98	$ 8,998.98
Видатки:		
Відсотки від закуплених бондів	—	466.88
Амортизація бондів	14.64	15.37
Дотації з Фонду Наглої Потреби	3,828.33	10,459.07
Разом;	$3,842.97	$ 10,941.32

ПРИБУТКИ І ВИДАТКИ СОЮЗІВКИ

ПРИБУТКИ

	1978	1979	Порівняння
Винайм кімнат і прохарчування	$ 305,268.29	$327,068.30	+ 21,800.01
Напитки	81,784.88	76,355.65	— 5,429.23
Склеп	37,800.70	40,699.65	+ 2,898.95
Перекуски	19,653.90	20,132.24	+ 478.34
Різні прибутки	1,466.87	1,587.13	+ 120.26
Податок від продажі	27,861.52	27,542.92	— 318.60
Разом прибутки:	**$473,836.16**	**$493,385.89**	**+ 19,549.73**

ВИДАТКИ

	1978	1979	Порівняння
Харчі	$82,795.71	$95,638.14	+ 12,842.43
Напитки	33,700.22	39,663.99	+ 5,963.77
Перекуски	14,283.69	14,631.14	+ 347.45
Склеп	26,813.43	26,545.52	— 267.91
Кухня і їдальня	4,712.95	4,650.60	— 62.35
Пральня	17,206.19	19,648.15	+ 2,441.96
Платні — нетто	81,824.07	86,640.81	+ 4,816.74
Податки від платень	26,490.63	35,914.89	+ 9,423.76
Електрика, ґаз і огріття	48,591.68	42,535.63	— 6,056.05
Направи	16,607.29	18,231.53	+ 1,624.24
Податки від нерухомости	21,508.35	24,679.32	+ 3,170.97
Забезпечення	15,801.82	23,744.00	+ 7,942.18
Транспортація	4,196.66	8,523.63	+ 4,326.97
Телефон	4,392.37	5,764.80	+ 1,372.43
Канцелярійні прибори	1,983.24	1,429.48	— 553.76
Кошти правні	150.00	10.00	— 140.00
Звороти	475.00	13,676.45	+ 13,201.45
Культурні і розвагові імпрези	664.80	879.77	+ 214.97
Оголошення	852.26	600.21	— 252.05
Банкові оплати	52.17	4,219.63	+ 4,167.46
Шпитальне забез.	1,945.94	2,290.58	+ 344.64
Податок від продажі	31,199.91	27,074.89	— 4,125.02
Капітальні ремонти	4,844.13	27,779.35	+ 22,935.22
Устаткування	13,480.64	24,131.25	+ 10,650.61
Звороти чеків	150.00	2,370.41	+ 2,220.41
Разом:	**$454,723.15**	**$551,273.67**	+ 96,550.52
Разом прибутки	$473.836.16	$493,385.89	19,549.73
Разом видатки	— 454,723.15	— 551,273.67	— 96,550.52
Балянс	**$19,113.01**	**(57,887.78)**	**— 77,000.79**

ЗВІТ „СВОБОДИ"

ПРИХІД

	1978	1979	Різниця
Передплата з членів УНС	$ 343,200.00	$407,700.00	+ 64,500.00
Передплата від читачів	66,983.61	71,532.21	+ 4,548.60
Кольпортаж	7,084.95	7,123.88	+ 38.93
Книжки	14,851.70	14,025.58	— 862.12
Оголошення	117,580.57	128,787.03	+ 11,206.46
Друкарські роботи	51,416.73	62,768.11	+ 11,351.38
Зміни адрес	155.76	190.95	+ 35.19
Зворот за пошту	3,784.68	5,315.95	+ 531.27
Зворот за телефон	30.83	47.84	+ 17.01
Альманах	19,877.16	19,261.16	— 616.00
Пресовий фонд	6,845.65	8,724.60	+ 1,878.95
Передплата „Веселки"	3,299.31	5,654.33	+ 2,355.02
Стейтовий податок від продажу	98.63	314.05	+ 215.42
Різне	2,254.12	762.92	— 1,491.20
Разом:	$637,463.70	$732,208.61	+ 94,744.91
Продажний опуст	— 1,587.52	— 1,315.36	+ 272.16
Разом:	**$635,876.18**	**$ 730,893.25**	**+ 95.017.07**

РОЗХІД

	1978	1979	Різниця
Платня:			
Редакторів	84,930.74	90,937.44	+ 6,006.70
Робітників	143,546.84	155,527.58	+ 11,980.74
Адміністрація	67,061.74	74,849.48	+ 7,787.74
Кореспондентів	3,000.00	4,150.00	+ 1,115.00
Додаткові кoресп. „Своободи"	10,014.99	14,220.31	+ 4,205.32
Кореспонденти „Веселки"	4,930.00	5,600.00	+ 670.00
Поштові видатки	99,790.44	162,368.14	62,577.70
Папір й інші матеріяли	137,098.09	151,586.77	+ 14,488.68
Чинш	12,000.00	1,000.00	— 11,000.00
Телефон	4,734.53	4,943.82	+ 209.29
Ґаз і електрика	1,691.73	1,248.76	— 442.97
Канцелярійні приряди	3,135.09	2,614.65	— 520.44
Канцелярійні видатки	212.89	132.20	— 80.69
Друкарські видатки, приладдя	955.91	1,312.85	+ 356.94
Друкарські частини, направи	3,954.80	4,902.44	+ 947.64
Книжки	13,369.53	5,162.32	— 8,207.21
Федеральні і стейтові забезпечення	23,863.16	26,661.40	+ 2,798.24
Комісове	118.00	—	— 118.00
Манускрипти	975.00	3,343.25	+ 2,368.25
Газети	1,005.00	1,120.00	+ 115.00
Пенсія	1,116.00	1,116.00	—
Стейтовий податок від продажу	98.63	182.66	+ 84.03
Різне	18,552.21	18,288.93	— 263.28
Разом:	$ 636,155.32	$ 731,269.00	$ 95,113.68
Купний опуст	— 662.18	— 318.22	+ 343.96
Разом:	$ 635,493.14	$ 730,950.78	$ 95,457.64

ЗІСТАВЛЕННЯ

	1978	1979	Різниця
Готівка в банку 1/1	$ 2,393.51	$ 2,776.55	+ 383.04
Прихід	635,876.18	730,893.25	+ 95,017.07
Разом:	$ 638,269.69	$ 733,669.80	+ 95,400.11
Розхід	— 635,493.14	— 730,950.78	— 95,457.64
Готівка в банку 31/12	$2,776.55	$ 2,719.02	— 57.53

ЗВІТ УНКОРПОРАЦІЇ ДОМУ УНСОЮЗУ

ПРИБУТКИ:

	1978	1979	Порівнання
Чинші	$ 1,555,607.78	$ 1,557,971.02	$ 2,363.24
Паркування авт	11,605.00	23,375.00	11,770.00
Комісове за публічний телефон	357.80	385.71	27.91
Відсотки від банків	13,798.61	28,825.59	15,026.98
Звороти за пристосування приміщень	—	96,940.90	96,940.90
Разом всі прибутки:	$ 1,581,369.19	$ 1,707,498.22	$ 126,129.03

ВИДАТКИ:

	1978	1979	Порівнання
Оперативні:			
Електрика і газ	$ 193,810.41	$ 189,354.72	(4,455.69)
Направа охолодження	22,208.00	—	(22,208.00)
Чищення і прибори	37,366.30	47,342.58	9,976.28
Податки від площі і Корпораційні	9,195.54	7,166.02	(2,029.52)
Міські податки — 15% від чиншів	192,691.93	194,933.09	2,241.16
Вода	4,247.96	9,060.00	4,812.04
Забезпечення	23,003.40	47,140.58	24,137.18
Обслуга машин до охолоджування огрівання	22,570.83	33,108.11	10,537.28
Обслуга вінд	19,273.80	19,252.40	(21.40)
Разом:	$ 524,368.17	$ 547,357.50	$ 22,989.33
Адміністраційні:			
Платні	$38,144.98	$ 41,352.51	$ 3,207.53
Податки від платень	3,683.50	4,029.71	166.21
Загальні кошти подорожей і пошти	8,034.11	6,093.50	(1,940.61)
Друки і прибори	2,160.03	671.68	(1,488.35)
Шпитальне забезпечення	2,086.89	1,689.60	(397.29)
Оголошення	1,119.60	16,977.29	15,857.69
Книговедення	2,500.00	2,500.00	—
Нічний сторож	6,050.00	13,570.15	7,520.15
Дозволи і комісове за винайм	50,706.18	17,169.27	(33,536.91)
Дотації	—	685.00	685.00
Разом адміністраційні видатки	$ 114,665.29	$ 104,738.71	$ (9,926.58)

ВІДСОТКИ ВІД БАНКОВИХ ПОЗИЧОК:

	1978	1979	Порівнання
First Jersey National Bank	$ 10,860.65	—	(10,860.65)
Commercial Trust Co.	29,915.03	—	(29,915.03)
Членам УНС за боргові зобов'язання	453,917.93	515,404.62	61,486.69
УНСоюзові за позичку	237,043.75	100,000.00	(137,043.75)
Разом — відсотки	$ 731,737.36	$ 615,404.62	(116,337.74)
Разом всі видатки:	**$ 1,370,770.82**	**$ 1,267,500.83**	**($ 103,269.99)**
(Недобір) або + зиск	$ + 210,598.37	$ - 439.997.39	$ 229,399.02

БАЛЯНС:

	1978	1979	Порівнання
Майно:			
Готівка в банку	368,220.87	250,003.51	(118,217.36)
Площа	54,647.81	54,647.81	—
Будинок	13,834,197.74	13,896,255.46	62,057.72
Устаткування і машини	3,757.23	3,966.18	208.95
Бонди	100,267.00	—	(100,267.00)
Разом майно:	**$ 14,361,090.65**	**$ 14,204,872.96**	**($ 156,217.69)**
Зобов'язання і недобір:			
Чинш заплачений наперід	—	5,854.50	5,854.50
Інвестиції і гарантія	31,958.23	63,488.65	31,530.42
Позичка від УНСоюзу	7,650,000.00	8,000,000.00	350,000.00
Позичка від Комершел Траст Ко.	—	1,315,000.00	1,315,000.00
Позичка від членів УНСоюзу	6,393,800.00	4,095,200.00	(2,298,600.00)
Разом зобов'язання:	$ 14,075,758.23	$ 13,479,543.15	(596,215.08)
Активи власника уділів	285,332.42	725,329.81	439,997.39
Разом зобов'язання:	**$ 14,361,090.65**	**$ 14,204,872.96**	**(156,217.69)**

(Продовження звіту в черговій частині протоколу).

СОЮЗОВЦІ! ПЕРЕДКОНВЕНЦІЙНА КАМПАНІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ УЖЕ РОЗПОЧАЛАСЯ. ЇЇ МЕТА: ПРИДБАТИ 4,000 НОВИХ ЧЛЕНІВ, ЗАБЕЗПЕЧЕНИХ НА СУМУ 12 МІЛЬЙОНІВ ДОЛЯРІВ! ТІЛЬКИ СПІЛЬНИМИ СИЛАМИ ТА ПОСТІЙНОЮ І НАПОЛЕГЛИВОЮ ОРГАНІЗАЦІЙНОЮ ПРАЦЕЮ МОЖЕМО ВИКОНАТИ ЦЮ ВЕЛИКУ МІСІЮ ДЛЯ ДОБРА НАШИХ РОДИН, НАШОЇ ГРОМАДИ І НАШОГО НАРОДУ!

Бажаємо

Веселих Свят Різдва Христового

та

Щасливого Нового Року

всім релігійним, харитативним, культурним, науковим, професійним, громадським і політичним організаціям Українців, усім комітетам захисту національних і людських прав в Україні та всім Українським Людям.

НІНА і СВЯТОСЛАВ КАРАВАНСЬКІ

Д-Р МИХАЙЛО ДАНИЛЮК

На медичні Теми

Лікарський довідник.

Книжка у твердій темно-зеленій обгортці із золотими буквами роботи мистця МИХ. МИХАЛЕВИЧА. 336 сторінок.

Ціна 7.00 дол.

SVOBODA
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07303

Мешканців стейту Ню Джерзі зобов'язує 5% стейтового податку.

ХОР „ДУМКА" в НЮ ЙОРКУ

запрошує всіх на

ВЕЧЕРНИЦІ

Субота, 31-го січня 1981 року, год. 9-та веч.

УНДім, 140 Друга Авеню, **Ню Йорк, Н. Й.**

Оркестра **„Іскра"**

КОНЦЕРТ 30-РІЧЧЯ ХОРУ відбудеться **4-го КВІТНЯ 1981 року** в залі COOPER UNION, Ню Йорк

Спілка Українських Журналістів Америки і Об'єднання Українських Письменників „Слово"

впаштовують напередодні

„Дня Солідарности з українськими політв'язнями"

ВЕЧІР

ПРИСВЯЧЕНИЙ ІНІЦІЯТОРОВІ ЦЬОГО ДНЯ, ЧІЛЬНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ЖУРНАЛІСТОВІ й ПУБЛІЦИСТОВІ

Вячеславові Чорноволу

УВ'ЯЗНЕНОМУ ВЖЕ ВЧЕТВЕРТЕ В НЕЛЮДСЬКІЙ КРАЇНІ — В СССР.

Програма йтиме під гаслом:

„Вячеслав Чорновіл — ініціятор Дня Солідарности"

і її вестиме голова СУЖА **ОЛЬГА КУЗЬМОВИЧ.**

З промовою виступить .... **НАДІЯ СВІТЛИЧНА**

Уривки з творів Чорновола читатимуть .... **МАРТА ЗЄЛИК І ОРЕСТ КЕБАЛО**

„Слово" і СУЖА запрошують Українське Громадянство до участи.

Це вшанування Вячеслава Чорновола відбудеться

у великій залі Пластового Дому, при 144 Друга Авеню, **Ню Йорк, Н. Й. о 4-ій год. по пол., в неділю, 11-го січня цього року.**

What does the Reagan adminstration mean for Slavic-Americans?

A Special Report from the Novak Report

Slavic-Americans were a decisive force in the 1980 election. How will President Reagan and the new Congress now respond to their concerns?

Will there be:
- tough stands on the Helsinki issues?
- a White House Office of Ethnic Affairs?
- participation in the Holocaust Memorial Council?
- cuts in the Ethnic Heritage Studies Program?
- attention to ethnic discrimination and defamation?

And who will get key appointments in the new Administration?

These questions, and much more, are answered in the Special Report: Ethnics and the Reagan Administration.

It's written by the staff of the Novak Report on the New Ethnicity, Michael Novak's "inside Washington" newsletter on ethnic affairs.

This Special Report will tell you:
- who's in and who's out;
- when slots in government commissions will be filled;
- what the funding prospects are for ethnic projects;
- how you can affect the new Administration.

Only a limited number of copies of the Special Report are available. So order yours now.

Rush me ________ copies of Special Report: Ethnics and the Reagan Administration at $2.50 each.
Enclosed is ________. Make check payable to: The Novak Report

Name (please print) ________
Address ________
____
Phone ________

The Novak Report
918 F Street, N.W.
(#410) Washington
D.C. 20004

У глибокому жалю і смутку повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що дня 28-го грудня 1980 року у Детройті, Міш., після довшої недуги, прийнявши Святі Тайни, упокоївся у Бозі, на 73-му році життя,

наш Найдорожчий

БАТЬКО, ДІДУНЬО, БРАТ І СТРИЙКО

бл. п.

Мґр ОМЕЛЯН МАЦІЛИНСЬКИЙ

член місцевих і крайових Товариств та Організацій.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Горем прибиті:
сини:
ЮРІЙ з дружиною РОЗОЮ і дітьми — СТЕПАНОМ, ЛІСОЮ І МАРКОМ
ОСТАП з дружиною АННОЮ і синами — ДАМЯНОМ І АНДРІЙКОМ
брат — КОСТЬ
братанка — МОТРЯ МАЦІЛИНСЬКА
та ближча і дальша Родина в Америці, Канаді і Україні

У глибокому смутку повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що дня 27-го грудня 1980 року, на 63-ім році життя, помер, нагло

наш Найдорожчий

БРАТ, ШВАҐЕР І ВУЙКО

сл. п.

ЮРІЙ БОХЕНСЬКИЙ

журналіст, бувший вояк 1-ої Української Дивізії.

Горем прибита родина:
сестра — ОЛЬГА з мужем д-ром БОГДАНОМ ДЗЕРОВИЧЕМ
сестрінка — ХРИСТИНА з мужем ВОЛОДИМИРОМ ЗАРИЦЬКИМ і синами ВОЛОДИМИРОМ І БОГДАНОМ
сестрінок — інж. АРІЯН ДЗЕРОВИЧ з дружиною ІНОЮ і синами АНДРІЄМ І АЛЕКСАНДРОМ
сестрінок — інж. СТЕФАН ДЗЕРОВИЧ з дружиною ГЛЬОРІЄЮ і доньками ДЕЙНОЮ І СТЕФОЮ
Ближча і дальша Родина у ЗСА, Канаді, Польщі й Україні

ПАНАХИДА — в п'ятницю, 2-го січня 1981 р. в похоронному заведенні Петра Яреми, о год. 7:30 веч.

ПОХОРОННІ ОБРЯДИ — в суботу, 3-го січня 1981 року, о год. 9:30 ранку з церкви св. Юра в Ню Йорку, а звідтам на цвинтар св. Андрія Первозванного в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вступайте в члени УНС!

Повідомлення в справі „Альманаху УНС-1981".

З кінцем минулого вже 1980-го року, адміністрація „Свободи" вислала на адреси всіх передплатників щоденника нову велику „книгу року" Альманах УНСоюзу на 1981-ий рік. У супровідному листі до цієї посилки між іншим сказано, що до неї долучується реєстраційна карточка, яку прохається виповнити та разом із тією мінімальною заплатою за альманах, яку встановлено на тільки вісім (8.00) долярів, не зважаючи на горендальні кошти друку такої книги, та — кого на це стати — додатковою пожертвою на пресовий фонд, повернути у також залученому та оплаченому на пошті зворотньому конверті.

Але в останній хвилині вже на пошті виявилося, що альманах разом з конвертом та залучниками важить тільки 0,15 унцій більше, ніж передбачалося і плянувалося і через це поштова оплата за висилку кожного альманаха виносила б додаткових 75 центів, що сумарично коштувало б додаткових майже 12,000 долярів самої поштової оплати.

Щоб оминути цих додаткових коштів, до посилки долучено тільки листа, але не залучено реєстраційної карточки і зворотнього конверту. Вони будуть переслані всім читачам окремо вже в найближчому часі. **Коли ж хто бажав би вислати заплату за альманах і свою пожертву на пресовий фонд негайно, то може скористати із поданого внизу формуляра та виповнити його разом із заплатою та пожертвою і переслати на адресу адміністрації „Свободи".**

Дата: ....

ДО АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ":

....
Ім'я і прізвище Ч. Від. УНС

....

Adress: No. Street City State Zip Code

В залучені пересилаю $........(чеком або поштовим переказом).

$8.00 Альмнах УНС 1981 р.;

$ Пресовий Фонд.

Адреса „Свободи" Svoboda Ukrainian Daily
3o Montgomery St., Jersey City, N.J. 07302.

Бібліотека Пласт — Рідна Школа у новому приміщенні

Бібліотека Пласт — Рідна Школа добре відома читачам Філядельфії. Вона містилась у будинку парафії Христа Царя при 16-ій і Каюга вулицях.

В порозумінні з управою куренів „Чортополохи" рішено перенести бібліотеку до Українського Освітньо-культурного Центру, де відбувається навчання Рідної Школи і зайняття пластової молоді. Через це бібліотека буде закрита в місяці січні.

З днем 7-го лютого в новому приміщені бібліотека буде відкрита кожної суботи від год. 12-ої до 2-ої по полудні. Просимо читачів повертати книжки на нову адресу: 700 Сідар Ровд, Абінгтон, Па.

Управа бібліотеки вдячна парафії Христа Царя за довголітнє приміщення, яке бібліотека одержувала добродійно. Управа і читачі цінять велику жертвенність парафії, бо без її приміщення бібліотека не могла б існувати.

Управа бібліотеки сподівається зустрічати часто членів і читачів у новому приміщенні бібліотеки, де, як завжди, очікуватимуть їх книжки і привітна обслуга дижурних.

Управа бібліотеки

Д-р Лука Луців:

ВАСИЛЬ СТЕФАНИК

СПІВЕЦЬ УКРАЇНСЬКОЇ ЗЕМЛІ

Ціна — 8.00 дол.

Замовляти:

SVOBODA
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07308

Замість квітів на свіжу могилу Дорогої нам

бл. п.

ОЛЬГИ зі СТЕЦЮКІВ МУРОВАНОЇ

яка упокоїлась в Бозі 27-го грудня 1980 р. у Вінніпеґу, Канада

на ПАТРІЯРШИЙ ФОНД

100.00 (сто) долярів

зложили:
МАРІЯ СТЕЦЮК-ПІДГОРОДЕЦЬКА
КВІТКА СТЕЦЮК
ЮРКО СТЕЦЮК з Родиною

УКРАЇНСЬКЕ ЛІКАРСЬКЕ ТОВАРИСТВО ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ — ВІДДІЛ ОГАЙО

ділиться сумною вісткою з Членами, Приятелями, Друзями і всією Українською Спільнотою, що в дні 5-го січня 1981 року, відійшов у Вічність у Ляймі, Огайо, наш довголітній і заслужений член

бл. п. д-р мед.

АЛЕКСАНДЕР ХОМИН

нар. 28-го березня 1897 р., в Галичині, Україна.

ПОХОРОН Тлінних Останків відбудеться 8-го січня 1981 р. в Ляймі, Огайо.

Дружині Покійного висловлює щире співчуття —

Управа УЛТПА, Відділ Огайо

У глибокому смутку повідомляємо всіх Приятелів і Знайомих, а зокрема колишніх Бережанців, що дня 10 грудня 1980 року упокоїлася в Бозі на 89 році трудолюбивого життя

бл. п.

МАРІЯ з ЯРЖЕМБЕЦЬКИХ НАГІРСЬКА

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ — відбулися 13 грудня 1980 р. в церкві св. Володимира в Ґлен Спей, Н. Й., звідки тлінні останки Покійної відпроваджено на місцевий цвинтар.

Про молитви за спокій душі Покійної просять:
муж — ТЕОДОР
дочка — НАДІЯ МАНДРУСЯК з мужем РОМАНОМ
внучка — МАРІЯ ВЕЛИЧКОВСЬКА з мужем ЮРІЄМ
правнук — ОЛЕКСАНДЕР

В ДЕСЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

мого Улюбленого ЧОЛОВІКА

бл. п. дипл. мет. інж.

РОМАНА КУПЧИНСЬКОГО

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

15-го січня 1981 року, о 9-ій год. ранку

в церкві св. Івана Хрестителя в Лорейн, Огайо,
в церкві Різдва Пречистої Діви Марії, в Ню Бренсвіку, Н. Дж.,
в Римі і Люрді.

Тяжким жалем та тугою прибита — дружина — МАРІЯ

Для вшанування св. п. мого Мужа, складаю 100.00 долярів на будову Української Церкви в Люрді.

Роля О. Лотоцького...

(Продовження зі стор. 2)

Корш. Оцей цінний документ остався навіки доказом, що серед росіян є також шляхетні та відважні науковці, яким справа позитивного наладнання російсько-українських взаємин є близькою їхньому серцю.

До записки Шахматов додав ще еляборати, підготовлені представниками українського культурного Петербурга (стаття О. Лотоцького мала наголовок: „Короткий огляд українського літературного руху в Росії і закордоном"), та ще інші матеріяли, м. ін. дотичну записку високого службовця управління у справах друку Константина А. Воєнського. Цей останній, росіянин, знайомий Лотоцького і Стебницького, ще 12-го листопада 1900 року передав своєму зверхникові „історичну записку" про потребу знесення заборони з 1876 року; тепер, коли була покликана спеціяльна комісія у тій справі, Воєнський передав їй копію своєї записки.

Ще при кінці березня конференція Імператорської Академії Наук прийняла в цілості записку комісії, як свій документ, додавши від себе заввагу, що кінчалася побажанням, щоб „малоруське населення мало таке саме право як і великороси говорити публічно і друкуватися рідною мовою". Увесь зібраний матеріял зразу був надрукований Академією „на правах рукопису" із датою „березень 1905" та розісланий до офіційних установ.

П'ять років пізніше, у 1910 році, за згодою Академії Наук, записка (на жаль, без додаткових матеріялів) появилася у Петербурзі друком у великому тиражі.

4

Записка Імператорської Академії Наук вирішила раз навсе справу окремішности і самостійности української мови і української літератури. Після її появи ніхто в культурному світі уже не посмів сумніватися в українській мовній справі. В тому загальноісторичне епохальне значення отого цінного документу.

Але коли про заборону українства писалося чимало, заходи які звели нанівець оті ганебні заборони осталися назагал невідомими. Мабуть тому, що люди звикли сприймати успішні акції як щось самозрозуміле.

Тому, коли я дістав почесне запрошення, взяти участь у збірникові в пам'ять Олександра Лотоцького, я вирішив подати (з можливою докладністю) драматичну історію плянування і заходів Петербурзької трійці, а в першу чергу її духового надхненника Олександра Лотоцького. У позитивному розв'язанні одної з найбільш скомплікованих за[illegible] перед яким українство стояло.

Українська музика...

(Продовження зі стор. 2)

том і душею, піяніст, Тома Гриньків, чинить прекрасне і піонерське діло, поширюючи композиції українських музикотворців і рівночасно українську культуру.

Чи може бути більша приємність, як почути раз і не церковний твір геніяльного Бортнянського? Соняшна і перлиста його „Соната Ф-дур" в самопевному і стильовому виконанні Гринькова, була влучним вступом до дальшої програми. Без сумніву перлину світової музичної літератури, прегарну „Сонату" г-моль, оп.1, відіграв піяніст з великою рішучістю і темпераментом. У цій його грі було б побажано менше педалізації і слабшої, лівої руки, бо в переливах хвиль басового звучання заникала виразність малюнку мелодії, правої. Однак, ціла Соната була віддана з наголошеним драматизмом. Косенкова „Пассакалія", це твір глибокої шляхетности і клясичної краси, що їх наш піяніст відтворив блискучо: зі всіми динамічними відтінями піяністичного мистецтва і почувань мистецької душі.

По перерві, не так почули як пережили ми одноразовий, віртуозний твір незабутнього Нестора Нижанківського, що своєю мистецькою величчю не тільки заскочив і зворушив, але просто зачарував усіх. Ця молодеча композиція: „Варіяції на українську тему", фіс-моль або „Великі варіяції" написані для славетної Любки Колесси, аж досі майже зовсім невідомі. Її виконувати вдома — не дозволяють, грати її тут — немає піяністів, а це ж такий дорогоцінний самоцвіт. Від першого до останнього тону тримає цей твір людину в найбільшій напрузі і зворушенні. В цій композиції і самий Гриньків, якби перeродився в інтерпретаційному одухотворенні. В Симоненка приходять на чужину до української людини „верби і тополі", в музиці Нижанківського, вже з першими фразами музики з'являється на залі ціла Україна зі своєю неперевершеною мелодійністю, євшанозільним чаруванням та солодкою, невтишимою тугою. І слухачі не могли інакше віддячитись піяністові за вийняткові виконання, як щиросердечною овацією.

Хоч нам відповідав би був тепер безумовно, ще один твір українського таланту, як ось хоч би Людкевича „Елегія", та Гриньків щойно, з тяжким трудом, дістав її і починає працювати над нею. Тож на закінчення, виконав він віртуозно твір Ліста, присвячений прославі імені українського великого гетьмана: „Мазепи". А на домагання публіки, як наддаток, ще Лістову фантазію на тему української пісні: „Ой не ходи Грицю", що було гарним закінченням концерту. Однак, щоб там і не було, ця імпреза стояла під знаком Нестора Нижанківського з його твором: „Великі варіяції", бо вони справді великі.

* * *

Музичним звучанням відлунювали навіть картини молодшого Томиного брата, Роберта Гринькова, що, порядком виставки, прикрашували, рівночасно стіни Інституту. Ці картини, деякі великих розмірів, в своїм абстрактнім, безпредметовім задумі і виконанні, притягали до себе увагу глядача, своїми веселковими переливами і багатством відтінків пастелевої барвистости. Навіть у його скульптурах грає кольор вагому ролю. Картини мистця виказують його наполегливу працю над собою.

Теодор Терен-Юськів

Про нові видання

(Продовження зі стор. 2)

ло Корчин „заклав у селі читальню, й громадський маґазин, збудував нову церкву й воював проти пиянства й темноти, навіть аґітував за Іваном Франком у австрійських виборах". Але він змінився, як його ж парафіяни під час війни його обікрали, коли він евакуювався був у Карпати.

На приходстві було аж шість дочок, майже всі вони виходили заміж за тих інструкторів, які вдома їх навчали, бо посилати до шкіл до міста не було грошей. Тільки одна студіювала в університеті у Львові. Цікава доля й життя членів приходства в Лисовичах, не місце тут про це згадувати, та цікаво буде прочитати про той клаптик нашого життя в Західній Україні тепер, коли воно належить до історії.

Тридцятирічний Ігор в 1942 році прибув до Лисович, щоб побачити ще свого дідуся, який незабаром помер. Померла й їмость незадовго, а молоді Корчини розсипалися по світі. Вони живуть на чужій твердій землі і згадують ще Україну.

Обкладинка й ілюстрації Едварда Козака, як звичайно знаменито зроблені.

Ростислав Сочинський. Тридцятиліття Українського Інституту Америки. 1948-1978. Видала Комісія громадських зв'язків Українського Інституту Америки. Ню Йорк, 1980 ст. 42

Добре зробила Комісія громадських зв'язків УІА, що видала цю змістовну книжку про Український Інститут Америки, який існує 30 років, а про нього ширший загал українського громадянства малощо знав, бо вже забулося те, що писалося про цей Інститут тоді, коли він починав свою працю для української культури в 1948 році.

На цілій сторінці цього видання бачимо будинок УІА, що розташований у кращій дільниці Ню Йорку на розі 5-ої авеню і 79-ої вулиці. Цьому будинкові-палацові Комісія Збереження Історичних Пам'яток Ню Йорку в жовтні 1977 року надали статус історичної пам'ятки.

Та залишім про будинок, а почнім про людину, що його придбала українцям. Американський вчений Роналд Лоренс Берн у книзі „Творчий Американець" називає Володимира Джуса „українським Генрі Фордом".

Він написав про нього таке:

„Це була людина скромна та беззастережно чесна. Його життя — це безперервна боротьба, змагання до, здавалося б, недосяжної мети, підсилюване пристрасною вірою у перемогу. Його життя, це — наче уосіблення великої американської мрії — перемоги самітньої людини над найбільш тяжкими обставинами, де вона осягає ціль інтеліґенцією, тяжкою працею і незмінною вірою у слушність своїх ідеалів".

Д-р Р. Сочинський подає цікаві дані про Володимира Джуса (1895-1964): про його дитинство, виїзд до Америки, родинну трагедію, про винаходи й патенти, і найголовніше — про його „закріплювач", який він опатентував не тільки в ЗСА, але і в Англії й Франції. Продукував цей закріплювач у власній фабриці і про успіх із тим винаходом, та про клопоти, які вороги Джуса затягнули були під час війни аж до Сенату — довідується читач з цієї книжки. Про що автор оповідає перед тим, поки не зачне писати про те, як воно пришло до заснування Українського Інституту Америки 3-го травня 1948 року, коли він був інкорпорований. Цікаво, що основниками були американці, а українці стали членами аж в 1953 році.

Д-р Р. Сочинський пише про діяльність Українського Інституту Америки аж до 1978 року. В „Епілозі" він стверджує, що УІА з успіхом здійснює своє завдання української культурної амбасади в Ню Йорку. „Очевидно, що ще багато труду і матеріяльних засобів треба вкласти, щоб завершити його внутрішню організаційну структуру і довести до досконалости його зовнішню репрезентацію. До цього потрібно спільного зусилля членів інституту і моральної та матеріяльної підтримки української громади".

Читач з цікавістю прочитає цю книжку д-ра Сочинського про славного українського мецената і, можливо, думатиме, чому в нас так мало тих людей, які своїм меценатством могли б поставити собі пам'ятник, що довгі роки свідчив би про їхнє шляхетне життя, як свідчить Український Інститут Америки про Володимира Джуса...

ЮНЕСКО...

(Продовження зі стор. 2)

бітництва, яка, як відомо, відбуває тепер свої наради у Мадриді. Сталося це, — кажуть совєтські джерела, — „в умовах, коли західні країни намагаються створити штучні перешкоди на шляху успішної роботи мадридської зустрічі".

Як очікувано, ЮНЕСКО засудила також Ізраїль за „його незаконні дії та прилучення Єрусалиму до ізраїльської території". За великий позитив А. Зленко уважає прийняття резолюції про участь ЮНЕСКО у святкуванні 1500-річчя заснування Києва — „города трьох східньослов'янських народів"; натаврування Єгипту за „зраду" інтересів арабських народів, і Китайської Народної Республіки — Китаю, „правителі якого проводять політику гегемонізму".

Про те, що Об'єднані Нації, радше Генеральна Асамблея цієї міжнародної організації, вже вдруге в цьому році величезною більшістю голосів — 111 проти 22, при 12-ох стриманих — засудили совєтську військову інвазію в Афганістані й прийняли резолюцію з категоричною вимогою негайного виведення окупаційних військ з тієї країни, на конференції ЮНЕСКО не говорили ані словом, хоч на протязі майже двох днів засуджували „західні імпе- засуджували „західній імперіялізм" та „американське втручання у внутрішні справи незалежних держав"

Вже тільки цей один факт свідчить, що ЮНЕСКО перестало бути репрезентантом усіх членських держав ОН і стало на шлях підтримки політики комуністичних країн, які перетворили цю організацію на свій пропаґандивний форум. ССCР, не зважаючи на деякі раніші протизаходи західніх держав, здобув у цій організації автоматичну більшість, яка складається з комуністичних й так званих „невтральних" країн, які, однак, охоче приєднуються до майже кожної совєтської пропозиції.

Немає отже сумніву, що Захід мусить витягнути з тієї обставини відповідні консеквенції, бо дальше перебування західніх делеґацій у цій організації є зайвим, якщо врахувати, що ЗСА і їхні союзники дають також величезний фінансовий вклад в установу, яка фактично працює проти них. Потрібний розумний підхід, бо така ситуація довше тривати не може.

Будуємо церкву?

М. Терпак із одною церковцею.

Так, будуємо, а будівничим (він же й „архітект") є Михайло Терпак, заступник шефа Відділу „Голос Америки" для СССР, — як це ненароком виявилося під час його недавніх відвідин Головної Канцелярії УНСоюзу і Видавництва „Свобода".

На фотознімках, які показав М. Терпак, пишається мініятюрна чарівна дерев'яна церковця, у стилі церков гірських карпатських сіл Срібної Землі, де пройшло його дитинство. Вся структура їх стрімко рветься угору — вежі, бані й дах. Такі вони скрізь — там, у Карпатах.

— Що спонукало Вас розпочати цю кропітку працю? — Який матеріял уживаєте?

— Я збудував цю церковцю, — оповідає М. Терпак, — на прохання своєї доні Дарусі. Роками я прохав, ба навіть вимагав від своїх дітей /їх у мене четверо/, щоб подарунків, чи то на свята, чи на мої уродини, не купували, а робили їх власними руками, кожний із них окремо, або спільно. Вони, врешті, послухалися і роками дарували нам — мені і дружині Любі — щось власного виробу. Після кількох літ прийшла й на мене черга — зробити щось для них власноручно. І ось я вибрав гірську церковцю, якраз таку, як там, де дитинство промайнуло...

Матеріял для цього проєкту дістав я з власної господарки — для прикладу: бані виточені з молодої яблуні у нашому садку, що її буря вивернула зі землі. Дах покритий шінглями, разом їх — тисяча чотиристо кусників. Зовнішня стіна церковці покрита напівкруглими паличками, які, якщо б скласти докупи, прямою лінією, — дорівнялися б довжині щонайменше 90 футів. Уся передня частина церковці відкривається. У середині її — престол, розп'яття за ним, лавки, місце для хору; всі інші необхідні церковні речі і приладдя: чаша, свічки, вічне світельце, тетрапод. Вікна помальовані прозорими фарбами, крізь які світло проникає досередини. Коли відкрити двері — відразу чути відповідні обрядові пісні.

— Чи й надалі плянуєте займатися цим „гоббі"?

— Так, — відповів будівничий. — Я вже почав вчитися різьбі, дедалі більше втягає мене це, гідне подиву, українське мистецтво. Збираюся продовжувати це зайняття на дозвіллі — люблю працювати з деревом.

До церков і капличок по всіх поселеннях українських долучиться ще й оця, зроджена спогадом про дитинство босоноге, про Срібну Землю.

Т. Кардашинець

Літературний Вечір У. Самчука

Чікаґська громада мала приємність і шану зустріти майстра епосу української літератури Уласа Самчука в привітній залі УІММ 28-го листопада цього року.

Ініціяторами цієї небуденної імпрези були Український Інститут Модерного Мистецтва та 84-ий Відділ СУА. Залю, прибрану картинами мистців, вщерть заповнили любителі літературного слова. Численно прибули так старші, як і молодші читачі його літературних надбань. Серед присутніх ми бачили також давніх друзів, приятелів та земляків письменника. Так різноманітно заступлена громада слухачів своєю присутністю дала доказ пошани та признання для Уласа Самчука за його довголітню, високовартісну літературну творчість.

Вечір відкрила голова 84-го Відділу СУА проф. Віра Боднарук, привітавши письменника та всіх присутніх.

Проф. Богдан Рубчак в оригінально побудованій доповіді зумів передати всебічно характеристику літературної творчости письменника. Доповідач перевів аналізу його творів, часто цитуючи автора та переплітаючи його біографічними даними. Аналізуючи твори У. Самчука, доповідач зосередився передусім над його монументальним твором „Волинь", трагічним романом „Марія" та призабутим твором „Кулак".

Доповідач підкреслював, що творчість Уласа Самчука характеризує незвичайна акуратність часу і місця. У своїх творах він придержується принципу циклічного та історичного часу.

Улас Самчук, уроженець Волині, селянського походження, і це він постійно підкреслює. Тож не дивно, що у творах письменника віддзеркалюється любов і прив'язання до землі.

Улас Самчук проявив себе не тільки великим письменником, а рівночасно визначним журналістом та публіцистом. За його громадську і журналістичну діяльність письменникові прийшлося сидіти в польській і німецькій тюрмах. За участь у самостійних змаганнях Карпатської України попав також і в мадярську тюрму.

У творчості Уласа Самчука віддзеркалений рівнож історичний час, у якому приходилося жити письменникові. Починаючи від доби Романових, часу УНР, Польщі, першого побуту в Німеччині, Чехо-Словаччині, німецької окупації України, еміґрації в Німеччині, після Другої світової війни й, остаточно, поселення в Канаді. Автобіографічний час змальовує письменник у своїх творах: „На білому коні", „На коні вороному", „П'ять по дванадцятій" та „Плянета Ді".

Найбільш характерною рисою у Самчуковій творчості є творення епосу і монументалізму. Письменник проголосив гасло великої літератури, але критика часто не розуміла письменника. Не зважаючи на труднощі та перепони, Улас Самчук продовжував творення великої монументальної літератури.

На закінчення свого слова професор Б. Рубчак побажав письменникові з надходячими 76-річними уродинами, щоб його машинка покотила для нас ще багато, багато років.

Після аналізи творчости автора прочитано уривки з його творів. Віра Боднарук з ніжністю прочитала уривки з трилогії „Волинь", в якій автор з ліричною теплотою змалював образ волинської землі. Уривки з роману „Кулак", де реалістично представлена поразка Українських Визвольних Змагань в Першій світовій війні, з притомною драматичністю віддав Ярослав Васи-лів. Марія Дорожинська з відчуттям зачитала уривки з роману „Марія". Немов на полотні з'являлися хвилюючі картини, пошукування матері ув'язненого сина. Другий уривок - це з мистецькою досконалістю описана смерть Марії.

Наприкінці Улас Самчук подав декілька думок про генези мотиви своєї творчости. Французький повеліст Г. Бальзак, норвезький автор К. Гамсун та Л. Толстой мали значний вплив на його формування. Письменник вказував, що в українській літературі є багато геніяльних творів, але вони є фраґментарного характеру, немає сюжетів. У нас бракує великих форм літератури, в яких було б зображене відродження-ренесанс. У своїй творчості він звертав увагу не так на естетику, як на соціяльні та національні проблеми.

Перед нам завжди виринало питання — чому? Чому в українській історії стільки трагічних подій, чому стільки невдач, чому стільки розбратів?...

Закінчуючи своє слово, Улас Самчук зі зворушенням подякував організаторам та виконавцям вечора.

Після закінчення програми вечора відбулася товариська зустріч з письменником.

Марія Ріпецька